

Олена Мікула

Чому не літають жаби?

Олена Мікула

Чому не літають жаби?

Малюнки
автора

СВІТЛО НА СХОДІ
КИЇВ
2017

УДК 821.161.2-32-93
ББК 84(4Укр)6-44
М 59

Мікула О.

М 59 Чому не літають жаби?: Оповідання для дітей / Малюнки автора. —
К.: Свет на Востоке, 2017. – 112 с. з іл.

ISBN 978-966-2089-04-2 (Укр)

ISBN 978-3-944772-42-4 (Нім)

Захоплююча книжка оповідань з малюнками автора. Знайомить
маленьких читачів із дивовижним світом Божого творіння —
тваринами, комахами, рослинами. Вчить бачити дбайливого та
люблячого Творця, Який створив чудовий світ, у якому ми живемо.

Вид. № 02.386

ISBN 978-966-2089-04-2 (Укр)

ISBN 978-3-944772-42-4 (Нім)

© Свет на Востоке, 2017

Розділ 1
Мій друг Вітя

Я дивно утворений

Минулої суботи ми з Сергійком ходили до зоопарку. І яка ж там сила-силенна різних звірів! І олені, й ведмеді, й тигри! Спочатку ми пішли до басейну, де плавали тюлені. На березі вони видавалися вайлуватими та незграбними, проте у воді це були спритні, меткі й дуже рухливі істоти.

— Дивись-но, — сказав Сергій, — у тюленя замість ніг та хвості ласти, тому він так добре плаває.

«Звісно, — подумав я, — якби мені такі ласти, я б теж плавав не гірше за тюленя».

А потім ми пішли подивитися на слона. Уявляєте, в нього замість носа — хобот! Ми бачили, як слон брав хоботом їжу з годівниці та відправляв її собі до рота. А потім він набрав води з відра й почав поливати себе, наче з душу.

«Оце класно! — подумав я. — Якби ж то мені такого хобота! Я б із нього поливав бабусині полуниці на городі. От добре — набрав води у хобота та й ходи собі, поливай. Ані відра не треба тягати за собою, ані лійки».

А потім ми пішли до вольєру, де були мавпи. Ну й кумедні ж це істоти! Вони спритно лазили по клітці, стрибали та ганялися одна за одною. Потім ми з Сергієм побачили, як одна мавпочка ухопилася хвостом за щабель та й повисла на ньому. При цьому «руки» в неї лишилися вільними, і мавпа цими обома «руками» почала чистити банан і з превеликим апетитом його їсти.

«Виходить, — подумав я, — у мавпи хвіст — щось на зразок додаткової руки. Ото якби мені такого хвоста! Я б заліз на бабусину вишню, зачепився б хвостом за гілляку й двома руками зривав би вишні та їв їх!»

Потім ми рушили далі й побачили у тераріумі черепаху. Вона повільно повзала серед каміння. Ця тварина була спокійна та байдужа.

«Звісно, — подумав я, — якби мені на голову такого панцира, я б теж був спокійний, нічого б не боявся, навіть Сергійкових стусанів».

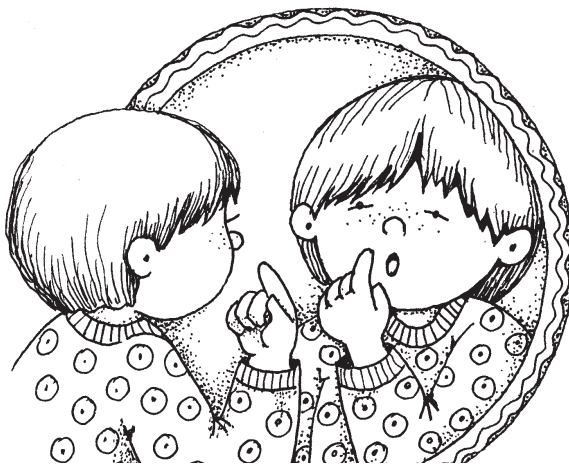
Ми ще довго блукали зоопарком та розглядали різних звірів. Бачили левів, жирафів, кумедних гуанако, невправних носорогів. Багатьох тварин я бачив уперше й навіть їх назви не запам'ятав. Додому ми повернулися по обіді, дуже втомлені від довгого ходіння та вражень. Мама не стала слухати моїх розповідей, а натомисть відправила мене спати. Я майже не сперечався, ліг у ліжко й одразу заснув. І тут мені наснився сон...

Снилося мені, що я плаваю та пірнаю в басейні. Замість рук і ніг у мене ласти. А замість носа — хобот. Я набираю ним воду та ллю собі на голову. Бризки — у різні боки, адже на голові в мене панцир, як у черепахи. Спритно підпливаю до краю басейну, вилізаю на нього — й заплигаю на пальму. А потім чіпляюся своїм хвостом за гілку й усіма чотирма ластами рву з пальми вишні та їм їх...

Від жаху я прокинувся, зіскочив з ліжка й побіг до дзеркала. На мене дивилося моє власне перелякане обличчя. Панцира на голові не було, руки й ноги були звичайні, без ластів, ніс — людський, хвоста теж не було. Я полегшено зітхнув — це був лише сон!

А ввечері, коли тато читав Біблію, він прочитав з Псалтирі такий вірш: «Прославляю Тебе, що я дивно утворений!» І я подумав: «Як же я дивно, дивовижно утворений! У мене є руки, якими я можу писати, малювати, майструвати... У мене є ноги, і я можу ходити, бігати, стрибати... У мене є чудовий ніс, який дуже добре чує, коли мама у кухні готує щось смачненьке. У мене є очі, якими я бачу весь цей чудовий світ, дарований мені Творцем. А найчудовіше те, що я маю серце, яке вміє любити маму, тата, Сергійка й Господа, Який створив та любить мене!»

Прославляю Тебе, що я дивно утворений!

Чарівне яблуко

Я хочу розповісти вам, яка дивовижна історія сталася зі мною.

Учора ввечері — я тільки-но зібрався дивитися мультки — чую, як мама каже моєму старшому братові:

— Сергію, сходи, будь ласка, у крамницю по хліб.

А Сергій, звичайно, до мене:

— Вітю, збігай ти по хліб, бо в мене завтра контрольна з геометрії, я мушу вчити теореми.

А я йому й кажу:

— Мене твоя контрольна не обходить! Зараз мультки розпочнуться. І взагалі, це ж тобі мама наказала йти по хліб, а не мені.

А Сергій, звичайно, й слухати мене не схотів, сунув гроші мені в руки та й випхав за двері. Ну й розлютився ж я на нього! Та що вдієш? Тож побіг у крамницю. Я сподівався, що встигну до початку дитячої програми. Але там була величезна черга! Довелося мені влаштуватися у самому хвості. Я стояв і лютував — на чергу, на Сергія, на цілий світ. Я не міг встояти на міс-

ці, крутився й підстрибував, мені навіть зауваження зробили. Нарешті я купив хліба й мерщій кинувся до виходу. І, чесне слово, я не помітив старенької бабусі з кошиком, яка саме заходила до крамниці. З льоту наскочив на неї та вибив з її рук кошика з яблуками. Я дуже перелякався й розгубився, коли побачив, що всі яблука розкотилися по підлозі. А тут іще черга на мене накинулася:

— Що за хлопець! Тут стояв, крутився, усім заважав, а тепер ледь бабусю не вбив!

А я тільки стояв та бурмотів:

— Пробачте, я не навмисно.

А бабуся лагідно так каже:

— Нічого, синку, ми з тобою зараз ці яблучка швиденько зберемо.

І вона — уявляєте — погладила мене по голові. Я допоміг їй зібрати та скласти яблука до кошика. І от подаю їй останнє яблучко... А вона узяла його та й каже:

— Дивись, хлопчику, з ним нічого не сталося, воно таке ж гарне, як і було. — І дає це яблуко мені: — Візьми його собі, тільки добре вимий вдома. — І знову погладила мене по голові. Уявляєте?

Я пішов додому. Я вже не поспішав і про мультики й не згадував. Мені, щиро кажучи, вже не кортіло їх дивитися. Я прийшов додому, поклав хліб на стіл і заходився мити під краном своє яблучко. Воно було таке гарне, рум'яне, блискуче.

Увесь цей час я думав про бабусю — яке в неї було добре обличчя, як вона гладила мене по голові. Уявити тільки, вона — зовсім чужа людина — сказала мені такі добрі слова, замість того щоб насваритися й вилаяти мене. Адже я ледве не збив її з ніг, розсипав її яблука по брудній підлозі. А вона ані словом не дорікнула мені, навіть яблучком пригостила.

І тут мені стало так соромно!

Я розлютився на свого рідного брата через таку дрібницю!

Я так сердився на нього! Вигадував йому страшну помсту за те, що не зміг подивитися якісь пусті мультики. Як мені було соромно!

Я вимив яблуко й пішов до Сергія. Він відірвався від своєї геометрії:

— А, це ти, Вітько? Ну що, не встиг на мультики?

Простягнувши йому яблучко, я відповів:

— Та нічого, Сергію! Ти пробач мені, я сам повинен був запропонувати сходити замість тебе. — І даю йому яблуко.

А Сергій мені й каже:

— Вітю, це ти мені пробач, я б зміг сходити сам, але мені дійсно треба вчити геометрію.

— І він знов занурився у свій підручник. Я сів на дивані у куточку й сиджу собі. Але за кілька хвилин бачу, взяв Сергійко своє яблучко та й попрямував на кухню, до мами. Я, звісно, за ним, тихенько. Підходить Сергій до мами й каже:

— Матусю, пробач мені, що я вчора посварився з тобою. Я таки знайшов свого словника серед книг, ти його не чіпала.

А мама відповідає:

— Ой, Сергійко, це ти мені пробач, що я так часто сварюся на тебе. Але ж ти й насправді не винен, що в тебе так багато книжок та підручників. Настав час обладнати ще одну полицю. От ви у суботу з Вітьком цим і займіться.

— Добре, матусю, — каже Сергій, дає їй яблучко і, посміхаючись, йде до своєї кімнати. А я в кухні сів на стільці та спостерігаю, що ж далі буде. Дивлюся, взяла мама яблучко, підійшла до вікна, про щось задумалася. А тут ключ у замку повернувся. Це тато з роботи прийшов. В руках у нього квіти, а ще й торттик, між іншим. А мама на нього й не дивиться. Річ у тім, що нещодавно у мами день народження був, а наш тато так запрацювався, що забув її привітати. Мама образилася, навіть не розмовляє з ним. А татко щодня їй квіти приносить, у нас уже всі вази зайняті. А мама все ображається.

Сиджу я тихесенько. Мама до вікна відвернулася, яблучко до щоки притулила, а татко у дверях із квітами та тортиком тупцює. Тут мама повертається до нього й каже:

— О! Сьогодні в нас буде свято! Хлопці, несіть найкращі чашки. Будемо пити чай з тортом!

Татко аж розквітнув:

— Ти пробач мені, люба. — Це він мамі каже.

А мама відповідає:

— То ти мені пробач — знайшла через що ображатися! Я ж і без вітань і квітів знаю, що ти мене любиш, просто в тебе дуже багато роботи, можна й про свій день народження забути!

І дає мама татові яблучко.

Сіли ми за стіл. На столі чай, торт, чашки найкращі, квіти навколо. Усі задоволені! Аж татко каже мені:

— Сину, пробач мені, що я обіцяв повести тебе у планетарій, та досі не зібрався. Цієї неділі обов'язково підемо. — І з цими словами дає він мені яблучко...

Того вечора я довго не міг заснути. Я поклав яблучко під подушку й подумки все повертався й повертався до подій минулого дня. Я думав про бабусю, про наші образи, про яблучко, яке нас усіх помирило. Воно, мабуть, не просте, а чарівне, вирішив я.

Вранці я прокинувся, умився й побіг на вулицю. Я вирішив знайти ту бабусю. Я побіг до крамниці — чомусь був упевнений, що знайду її там. Вона, і справді, сиділа на лавочці біля крамниці з кошиком яблук. Я відразу впізнав її — в неї такі добрі очі й та сама хустинка у квіточку. Я підійшов до неї, привітався, розповів про вчорашні події, а відтак запитав:

— Бабусю, те яблучко, що ви мені дали вчора, чарівне? Воно навчило нас пробачати одне одного. Воно, мабуть, і вас навчило бути такою доброю?

А бабуся посміхнулася та й каже:

— Ні, синку, це яблучко звичайнісіньке. Не воно мене навчило пробачати, а Господь Ісус Христос. Він учить пробачати й просити пробачення. Він учить добра й любові. А добро, яке ти зробиш людям, породжує добро. І любов породжує любов. І те добре, що ти зробив комусь, обов'язково повернеться до тебе, як повернулося до тебе твоє яблучко. — І вона знов погладила мене по голові.

Помідорне дерево

Насвистуючи, Вітя збігав сходишками униз, коли раптом його поклікала сусідка:

— Доброго ранку, Вітю! Ти поспішаєш?

— Ні, тітонько Ганно, — весело відгукнувся хлопець. — Адже в мене канікули!

— То, може, зайдеш до мене на хвилинку, я хочу показати тобі щось цікаве, — запропонувала сусідка.

Вітя зайшов до маленької квартири. Він полюбляв ходити у гості до тьоті Ганни. Тут було дуже чисто й затишно. Віті подобалось усе — і строкаті килимки на підлозі, й білосніжні фіранки на вікнах, і квіти у глиняних горщиках на підвіконні. Зайшовши до кухні, він побачив серед квітучої герані горщик із незвичайною рослиною. Це був помідор. І не простий помідор, а справжнє помідорне дерево. Заввишки воно було більш як півметра, а на його міцному стовбурі ярусами росли кетяги малесеньких червоних помідорчиків.

— Можеш скуштувати, — сказала тітонька Ганна.

Вітя зірвав одного помідорчика, сунув до рота й навіть замружився від насолоди:

— Смачний! Навіть смачніший за справжній!

Тітонька Ганна посміхнулася:

— Якщо хочеш, я можу дати тобі насіння, і ти виростиш у себе на підвіконні таке саме помідорне деревце.

Вітя з радістю взяв насіння, уважно вислухав настанови тітоньки Ганни й понісся додому.

— Сергію, Сергію, — захекавшись, звернувся він до брата. — У тітоньки Ганни на підвіконні росте помідорне дерево, вона дала мені насіння, я хочу в нас на підвіконні таке саме виростити. Тітонька Ганна пояснила, як його посадити, як за ним доглядати, аби одержати гарний врожай.

— Покажи-но мені, — зацікавився Сергій. — Так, у тебе тут шість зернят... Давай поділимо порівну — тобі три й мені три. Я теж хочу виростити помідорне дерево.

Хлопці так і зробили. Після цього вони відшукали у коморі два горщики, потім сходили у парк і принесли землі.

— Це твій горщик, а це мій, — керував Сергій, насипаючи землю.

— Тільки знаєш, Сергію, ми сьогодні ще не будемо сіяти насіння, — попередив Вітя.

— Чому це? — здивувався Сергій.

— Тітонька Ганна сказала, що насіння треба покласти у маленьке блюдце, залити кип'яченою водою й поставити у холодильник на три дні.

— От тобі й маєш! — розчаровано вигукнув Сергій. — Буду я три дні чекати! Виростуть і так!

Він швидко зробив заглибину у землі, поклав туди свої зернятка й полив водою просто з-під крану. Обтрусивши руки, він поставив горщик на підвіконня та побіг на вулицю.

— Ох, Сергійко! Так не можна! Ти й насіння не підготував, і землю не обробив як слід, — зітхнув йому услід Вітя.

Через три дні, дотримуючись вказівок тітоньки Ганни, Вітя нагрів води і, поставивши горщик у велику миску, обробив землю гарячою водою. Тітонька Ганна пояснила йому, що в землі начебто спить насіння різноманітних рослин-бур'янів, які можуть заглушити паростки помідорів. Після того як земля охолонула, Вітя зробив у ній три охайні заглибини, поклав туди зернятка й засипав землею.

— Ростіть, мої малесенькі, я буду за вами дбайливо доглядати, аби вам було добре! — примовляв Вітя.

Щоранку він перш за все біг до свого горщика, поливав землю водою, яку спеціально відстоював у банці. Він із нетерпінням чекав, коли ж з'являться паростки. Та якось вранці Сергій з переможною усмішкою показав Віті свій горщик, у якому зеленіли тоненькі паростки:

— Незабаром я тебе, братику, помідорчиками пригощатиму. А ти казав — не зійдуть. Зійшли, та ще раніше твоїх! — радів Сергій.

Вітя, зітхнувши, подивився на свій горщик...

Але за кілька днів Вітя побачив, що крізь чорну вологу землю пробілися три міцненькі зелені паростки.

— Ура! Зійшли, мої милі! — ледь не цілував їх Вітя. Він побіг до Сергія, щоб поділитися з ним своєю радістю. Брат сидів біля вікна й задумливо розглядав паростки у своєму горщику:

— Дивно, я посадив три зернятка, а зійшло дев'ять рослин, — бурмотів він. Вітя поглянув на тоненькі стебла, що пробивалися крізь землю, й припустив:

— Здається мені, що це не помідорні паростки, це бур'яни зішли, адже ти не обробив землю як слід.

Сергій почухав потилицю і, махнувши рукою, сказав:

— Нічого, нехай ростуть, а там подивимось, де помідори, а де бур'яни. — І знову полив рослини водою з-під крану...

Минав час. Вітя старанно доглядав свої рослини. На них спочатку з'явилося по два листочки, потім — чотири. Настав час пе-

ресадити їх у більший горщик. Під час пересадки Вітя відщипнув у корінців кінчики — так тітонька Ганна його навчила, це потрібно було для того, щоб корінь правильно розвивався.

А у Сергійковому горщику зійшла якась травиця, два паростки заячої капусти, кущик пасльону та чахлий пагін помідора. Вітя часто поливав і Сергійкові рослини — брат забував своєчасно це робити.

І от у горщику Віті на підрослих міцних стеблах з'явилися жовті квіточки. Настав час запилювання. Вітя підійшов до мами із запитанням:

— Мамо, в тебе є м'який пензлик?

— Є, а навіщо він тобі? — здивувалась мама.

— Мені треба трішечки полоскотати квіточки на моїй рослині, — відповів Вітя.

— Полоскотати? — засміялась мама. — А навіщо?

— Ну як ти не розумієш? Адже якщо рослина росте на городі, його квіточки запилюють бджоли. А в нас немає бджіл. Я повинен сам запилити своє деревце. І для цього мені потрібен пензлик, — терпляче пояснив син.

— Я, мабуть, знайду-таки тобі пензлика, бо ти, чого доброго, запросиш у дім бджіл, — посміхнулася мати.

Вітя взяв пензлика й старанно та дбайливо «полоскотав» кожну квіточку.

Йшов час, і хлопчик спостерігав, як з'явилася зав'язь на місці квіток, як малесенькі кульки зав'язі ставали дедалі більшими. Він радів кожній зміні у своєї рослини. А в горщику його брата росли бур'яни. Єдиний пагінець помідора зовсім зачах, пожовк та загинув. У відповідь на зауваження брата Сергій сказав:

— Мені погані зернята дісталися. І взагалі, я не люблю помідори. Краще я вирощу лимон. Узимку. — І вирвав із землі всі рослини...

На деревці Віті плоди поступово змінювали колір — вони стали бурими, потім жовтогарячими і нарешті червоними. Настав час

збирати врожай. Вітя покликав маму, тата, Сергія, тітоньку Ганну й заходився всіх пригощати. Папа нахвалював помідори й здивовано хитав головою:

— Відверто кажучи, я не думав, що в тебе щось вийде.

А тітонька Ганна промовила:

— Молодець, Вітю! Ти виконав усі мої поради й тому зараз маєш такі добрі плоди.

Усі ми бажаємо, щоб наша праця не була марною. Це стосується всього нашого життя. Є Книга, яка може дати тобі пораду для будь-якої життєвої ситуації. Ця Книга — Біблія. Бог через Своє Слово вчить нас правильній поведінці та правильному ставленню. І якщо ми будемо завжди виконувати те, що радить нам Бог через Біблію, наша праця буде мати нагороду.

Він — мій!

Ура! Сьогодні ми йдемо купувати собаку! Цілий рік я чекав на цей день.

О сьомій ранку я одягнувся, умився і навіть черевики почистив. Ми їдемо на Пташиний ринок! Я стягнув із тата ковдру, і хвилин за сорок ми були готові. Я дуже хвилювався, що тато забуде вдома гроші або загубить їх дорогою.

Нарешті ми вийшли з дому. Ми їхали у метро, потім трамваєм. Це було так довго! Я хвилювався, боячись, що, поки ми доїдемо, усіх собак на ринку розберуть.

І от ми дісталися ринку. Кого тут тільки немає: кошенята, папуги, канарки! Усі пишуть, співають, гомонять. А ще тут і пташина їжа, і кактуси, і акваріуми з рибками, і жаби, і тритони, і черепахи. Я б, звісно, купив черепаху та кілька тритонів... І ще мені дуже сподобались білі миші. У них були веселі оченята-намистинки, і вони так кумедно бігали по своєму дерев'яному будиночку й висовували носики з віконць. Але мені потрібний собака. Тільки собака може стати справжнім другом.

Я відтягнув тата від будиночка з мишами, і от ми біля собак. Коллі, ньюфаундленд, чау-чау. Які гарні! Але це надто великі собаки. Мама нам категорично заборонила купляти великого собаку. Ми пішли далі. Бассети, такси, пуделі — чорні та білі, королівські та карликові. Але це були породисті й дорогі собаки. Тато сказав, що наших грошей вистачить хіба що на хвіст такого собаки. І тут я побачив МОГО СОБАКУ!

Це було незвичайне цуценя — кудлата брунатна грудочка з величезними карими очима та носом, схожим на шоколадну цукерку. Його хазяйка почепила йому на шию величезного синього капронового банта, мабуть, для краси. Цуценя крутило головою, намагаючись зняти цю прикрасу. Воно губило рівновагу й валилося долу, смішно задираючи товсті лапи.

Я підійшов ближче. Цуценя подивилось на мене своїми довірливими очима й тикнулося мокрим носом у мою долоню.

— Кузя! — сказав я йому.

Цуцик смішно нахилив голову вбік, хотів, мабуть, гавкнути. Але в нього нічого не вийшло. Він позіхнув і знову почав воювати із своїм бантом.

Хазяйка назвала ціну. Тато потягнув мене за рукав й прошепотів мені на вухо:

— У нас грошей на три таких Кузі, ходімо, подивимось інших собак, дорожчих.

Але це був МІЙ СОБАКА! Собака моєї мрії! Ніхто інший мені не потрібен! Навіть ротвейлер. Навіть сеттер.

Ми купили Кузю. Я звільнив його від банта, і він із вдячністю лизнув мого носа. Я ніс його під курткою. Він був теплий та важенький. Мій Кузя! На гроші, що в нас лишилися, ми купили кавун та букет хризантем для мами.

Мамі Кузя дуже сподобався. Вона нас трішечки посварила, що ми не спитали, якої породи цей пес. Тато її заспокоїв, сказав, що це точно не сенбернар і вже зовсім не кавказька

вівчарка. І ми вирішили: нехай він підросте, а порода визначиться сама.

Кузя ріс дуже кмітливим і добрим собакою. Він був веселий, свійський, необразливий, приязний та відданий пес.

Минула осінь, за нею зима. Навесні мама заспокоїлась. Вона побачила, що Кузя не буде великим собакою. Щоправда, його породу ми так і не визначили. У нього в роду були, мабуть, тер'єри, болонки, може, хтось іще. Однак усе це не мало жодного значення. Кузя був нашим улюбленцем і справжнім другом. Він гуляв зі мною у дворі, бігав за м'ячем, копирсався з малюками у пісочнику.

І от одного разу він загубився. Я залишив його на дитячому майданчику, а сам побіг на хвилинку додому. Я тільки зарядив водяного пістолета водою й відразу ж повернувся. Але Кузі вже не було. Я кликав його, розпитував усіх, але ніхто його не бачив. Я вибіг на вулицю, побіг у сусідній двір. Його там теж не було. Хлопці допомагали його шукати. Ми бігали і до пошти, і навіть до школи. Кузі ніде не було.

Тато повернувся з роботи, ми разом із ним та братом Сергієм іще раз обійшли все навколо. Почало смеркатися. Ми пішли додому. Мама заспокоювала мене, кажучи, що Кузя обов'язково знайдеться, що він сам повернеться. Адже це собака, в нього нюх, він знайде дорогу додому. Кузя просто загрався, заблукав, але він повернеться.

Ми полягали спати. Сергій зітхав та крутився на ліжку, а я ревів у подушку. Я довго не міг заснути. Увесь час підскакував та біг до дверей. Мені здавалося, що Кузя скиглить під дверима. Тато вночі ще два рази виходив на вулицю. Кузі не було.

Він не повернувся ні на другий день, ні на третій. Ми з Сергієм написали об'яви та розклеїли їх скрізь: «Пропав собака, брунатний, звать Кузя. Хто знайде його, одержить винагороду». Ми дістали гроші, які збирали на скейт. Але ніхто не прийшов.

Щоразу, коли надворі гавкав собака, я вибігав на балкон, але це був не Кузя. Тато навіть сказав, що купить мені інше цуценя. Я плакав. А мама тільки зітхала:

— Ніхто нам його не замінить.

Поступово я звик, що Кузі немає. Мама сховала його миску та килимок. Я залишився без собаки.

Уночі, коли всі лягали спати, я думав про Кузю. Я вигадав, що він заблукав і його підібрали хороші люди. Я вигадав Кузі доброго хазяїна, який любить його, як я. Я вигадав, що Кузя здійснить якийсь подвиг: затримає злочинця або врятує дитину з вогню. І Кузю покажуть по телевізору. І назвуть його адресу. Я піду до його нового хазяїна, і Кузя знов буде зі мною. А з новим хазяїном ми будемо товаришувати.

Але це були лише мрії... Я був без собаки.

...Того дня ми з Сергієм гуляли у ботанічному саду. Була осінь. Ми довго блукали алеями. Аж раптом між кущів промайнула брунатна собача спина. Ми з Сергієм побігли у той бік. Я закричав:

— Кузя!

У той самий час з іншого кінця алеї якийсь хлопчик крикнув:

— Кінг!

Пес зупинився.

Я кричав:

— Кузя!

Хлопчик кликав:

— Кінг!

Але це був мій собака! Це був Кузя. Він зволікав якусь мить. Але він упізнав мене, впізнав мій голос. Він побіг алеєю назустріч мені. Він летів! Він лизав моє обличчя, руки, шию. Я стискав його в обіймах, цілував його:

— Кузя, Кузя!

Незнайомий хлопець підійшов до нас і ще раз покликав:

— Кінг!

— Сам ти Кінг, — сказав Сергій. — Це Кузя. Він загубився три місяці тому. Це наш собака.

Хлопець сумно подивився на собаку. Я відпустив Кузю на землю. Він підбіг до хлопця, лизнув його в ніс і знов повернувся до мене.

Хлопець м'яв у руках поводок:

— Ми знайшли його, в нього була перебита лапа. Ми лікували його...

— Але я так шукав його! Це мій собака.

— Так, — сказав хлопчик, — я не сперечаюсь. Він упізнав твій голос. Він не Кінг, він Кузя.

— Хочеш, будемо дружити? — запропонував я.

Хлопчик посміхнувся й кивнув головою.

Коли пастух зве свої вівці, вони впізнають його голос і йдуть до нього. Маленьке цуценя впізнає голос свого хазяїна з тисяч інших голосів, дитина знає голос своєї мами. Ми хочемо, щоб ти знав голос Ісуса, ми хочемо, щоб ти, коли Він покличе тебе, почув його голос і прийшов до Нього, і Він скаже тобі: «Ти — Мій».

Кеша

Ця історія сталася минулого літа, на початку серпня. Уночі лив дощ, а вранці знов визирнуло сонечко. За нашим вікном зеленіли липи. Ми з братом відчинили вікно — після дощу повітря було свіже, чисте. Настрій у нас був відмінний, попереду ще майже цілий місяць канікул! Ми з Сергієм майстрували модель космічного корабля. Раптом у відчинене вікно влетів розтріпаний птах. Ми навіть не одразу зрозуміли, що це папуга. Він з диким галасом почав носитися по кімнаті. Сергій схаменувся першим — підбіг до вікна, швидко зачинив його, і ми заходилися ловити папугу. Кузя теж почав допомагати нам.

— Вітю! Жени його до мене! — кричав Сергій.

Я верещав:

— Лови, лови!

А Кузя гавкав та плутався під ногами.

Ми, мабуть, дуже голосно ловили папугу, бо до нас прибігла мама й перелякано запитала:

— Хлопці, що трапилось?

Ми радісно повідомили:

— До нас папужка залетів!

Папуга гойдався на люстрі й дивився на нас перелякано й сторожко.

— Ви його вкiнець заганяли, — сказала мама. — Не чіпайте, нехай заспокоїться. Сергію, збігай-но до тітоньки Ганни, в неї колись жили канарки, може, від них клітка залишилася.

Сергій приніс клітку, ми простелили на дно газету, налили у блюдце воду, в інше поклали різну їжу — хліб, сир, листя салату. Мама сказала:

— А тепер залишіть дверцята відчиненими й відійдіть від клітки.

Ми так і зробили. По деякому часі папуга злетів з люстри й залетів у клітку. Він був дуже голодний, одразу накинувся на їжу, а потім сів і почав чистити пір'я. Ми нарешті змогли його добре роздивитися. Це був зелененький хвилястий папужка. Його пір'ячко було мокре, і весь він був дуже скуйовджений. Біднесенький, мабуть, натерпівся, доки потрапив до нас.

Ми дали йому ім'я Кеша. У зоомагазині купили для нього купу всіляких потрібних речей: спеціальний корм для папуг, вітаміни, поїлку, камінчик для чищення дзьоба і навіть люстерко з дзвіночком. Тепер в нього була справжня клітка для папуги. Ми навіть змайстрували для нього дерев'яну драбинку та закріпили її всередині клітки. А ще ми з Сергійком купили книжку про папуг. У ній розповідалося, як можна навчити папугу розмовляти. Я прочитав, що хазяїн повинен весь час повторювати прості речення, наприклад: «Кеша — гарна пташка». Ми вирішили спробувати. Я почав повторювати ці слова весь час — коли годував Кешу, чистив клітку, міняв воду. І от якось приніс я йому зелені листочки кульбаби — папуги їх дуже любляють — і кажу:

— Кеша — гарна пташка.

А Кеша подивився на мене й відповідає:

— Я тобі шию зверну!

Я аж присів від несподіванки та образи:

— Кешо! Я тебе годую, напуваю, а ти мені такі речі кажеш!

А він мені:

— Пішов геть!

Я покликав Сергія, кажу йому:

— Сергію, Кеша свариться!

Брат підійшов до клітки й каже:

— Кеша, привіт!

А Кеша у відповідь:

— Опудало!

Сергій розгублено подивився на мене:

— Що ж тепер робити? Невже цей птах буде весь час ображати нас?

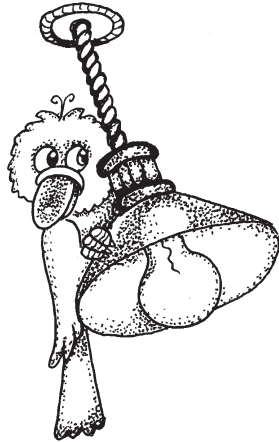
Увечері прийшла мама, і ми їй усе розповіли. Вона подивилась на Кешу й пояснила:

— Мабуть, Кеша раніше жив у не дуже добрих людей. І перші слова, які він почув, були поганими словами. Те, що почуто у дитинстві, запам'ятовується на все життя. Дуже важливо, чого вчать малюка — доброго чи поганого. Вам тепер буде ой як важко навчити Кешу гарних слів!

Я довго сидів біля Кешиної клітки та думав: «Бідне моє пташенятко, як тобі не пощастило. Якби твої хазяї були добрими людьми, тобі не довелося б перевчатися. І як добре, що мої мама й тато, коли я був маленький, завжди вчили мене тільки доброго. Тепер я виріс і розумію, що не можна говорити поганих слів. Я ніколи не стану повторювати їх, як цей нещасний папуга».

Я прочитав у Біблії: «Нехай жодне слово гниле не виходить із уст ваших». «Гниле слово» — це погане слово, яке може образити

когось. Я не хочу нікого ображати. Мені дуже пощастило, що в мене такий Учитель — Ісус Христос.

Прийма

Було дуже холодно. Ми з Дмитриком зайшли у під'їзд погрітися. Раптом ми почули жалісний писк, який лунав із кутка за ліфтом. У темряві ми ледь розгледіли, що там, на шматку газети, лежать троє малесеньких кошенят. Двоє з них були мертвими, а третє ворушилося та жалібно пищало.

Було дуже страшно, але ми мусили допомогти цій маленькій живій істоті. У Дмитрика знайшлася носова хустина. Я обережно взяв кошеня, загорнув у носовичка та поклав у кишеню сорочки.

Куди його тепер? У Дмитра вдома є кіт, його батьки точно не дозволять узяти ще одного. А в мене — собака та папуга. Та ще моя мама не дуже любить котів.

Проте ми пішли до мене.

Мама відчинила двері. Ми нерішуче увійшли. Мама із підозрою подивилась і спитала:

— Що іще?

— Тут кошенятко, — тихенько відповів я.

— Ні яких кошенят! Вітю, в тебе ж є Кузя та Кеша. Навіщо тобі

ще кіт? Ні, я не дозволяю! Ідіть, віднесіть його туди, де взяли... А де воно?

Я витяг із кишені свій скарб і простягнув мамі. Вона розгорнула носовичка й охнула. Я зрозумів, що кошеня залишиться в нас!

Ми знайшли порожню коробку з-під взуття, зробили підстилку із старої футболки й поклали туди нашого «прийму». Мама підігріла трохи молока, і ми погодували кошеня з піпетки.

Кошеня було сліпе, голе і геть беззахисне. На животі в нього ще була пуповина. Мабуть, його викинули одразу після народження. Воно жалісно пищало. Ми вирішили, що йому холодно. Мама увімкнула настільну лампу й спрямувала світло на нього, щоб малюку було тепліше. Кошенятко зігрілося й заснуло.

Мама сказала:

— Я не знаю, чи виживе воно, чи зможемо ми замінити йому маму.

Ми з Дмитром були готові на все. Ми побігли у магазин і купили коробку дитячого харчування «Малюк». В аптеці придбали кілька піпеток, знайшли та помили маленькі пляшечки.

На той час, як кошеня прокинулось, в нас наготові стояли дві пляшечки — одна з молоком, інша з водою. Ми натягнули на них резинки від піпеток. Вийшли чудові соски для годування нашого «немовляти».

Коли кошеня прокинулось, ми нагодували його. І воно знову заснуло. Дмитрик пішов додому, а ми з мамою та Сергієм, який саме повернувся зі школи, ще довго сиділи біля коробки з нашим новим мешканцем. Кузя спочатку фиркав та гавкав, а потім принюхався й заспокоївся. Він лежав на своєму килимку і ревниво спостерігав, як ми клопочемось біля якогось нещасного кошеняти.

Уночі пролунав знайомий писк. Ми з Сергієм підхопилися й побігли до кошеняти. Молоко в нас було наготові, малюк поїв

і знову заснув. Так було три рази впродовж ночі. Вранці ми ледве продерли очі. Мама нас заспокоїла:

— Маленькі діти завжди плачуть уночі. Але це триває не надто довго — лише кілька місяців.

Так... Почалися наші будні.

Вранці я годував Тосика — таке ім'я дали ми нашому кошеняті. Вдень Сергій прибігав зі школи на великій перерві. А ввечері годували всі по черзі. Уночі теж — то мама, то ми з Сергієм, інколи навіть тато.

Крім годівлі треба було ще слідкувати, щоб підстилка у коробці була завжди сухою та чистою. Мама сказала, що мамичьки вилизують своїх дітей, тому кошенята завжди сухенькі та чистенькі. Ми взяли мисочку й два рази на день мили Тосикові задні лапки й хвостика у теплій воді та витирали насухо серветкою.

Тосик ріс.

Ми зрозуміли, що він виживе. Ми дуже хотіли цього. Він ставав дедалі пухнастішим, вушка стали більшими, і нарешті відкрились оченята. Спочатку вони були мутно-сині, а потім стали зеленкуватого «котячого» кольору.

Це був звичайний біло-сірий кіт. Але для нас Тосик був найкращим котом у світі.

Незабаром він перебрався зі своєї коробки на Кузин килимок і поміняв свою пляшечку на Кузину миску. Кузя не ображався, він розумів, що Тосик молодший за нього. А з малечі що візьмеш?

А нещодавно по телевізору транслювали конкурс краси. Тільки не людський, а котячий. Там були різні коти та кицьки. І ангорські, й перські, й сіамські...

Але наш Тосик... Усе одно він кращий за всіх отих котів. Я ніколи не проміняв би його навіть на переможця цього конкурсу.

Якби я його не знайшов, він би загинув. Як я боявся за нього!
Я не спав уночі. Цей кіт просто весь складається із моєї любові.
Він мій. Я врятував його.

Ісус любить кожного з нас. Якби не Він, ми б загинули. Ми приходимо до Нього беззахисні й слабкі. Він дарує життя.

Прізвисько

Цей Толик — такий капосний хлопець, краще йому на очі не потрапляти! Усім хлопцям у нашому дворі він вигадав прізвиська. А вчора підвернувся йому я. Він майже довів мене до сліз. Я йому нічого поганого не робив, я взагалі намагаюсь триматися подалі від таких хлопців, як Толик. Ми грали у дворі, аж раптом мама покликала мене додому:

— Вітя!

А цей Толик тут як тут:

— Вітя-мурмитя, зелена копитя!

Усі почали сміятися з мене та повторювати цю дурницю. Мені було дуже кепсько, але я від обурення не міг нічого слушного вигадати, аби влучно відповісти. Я пішов додому з єдиною думкою — вигадати для Толика якесь незвичайне, глузливе та образливе прізвисько.

Пообідавши, я взяв аркуш паперу, олівець, написав «Толик» і почав думати. Єдине слово, яке римувалося з цим ім'ям, було «кролик». Але це було зовсім не образливе пріз-

висько. Я трішечки напружився, і в мене склалося: «Толик, Толик — білий кролик». Якесь дуже ніжне прізвисько вийшло.

Тоді я написав на папері «Толька». Я ламав голову майже годину і, врешті-решт, видав: «Толька, Толька — зелена квасолька». Ще ніжніше вийшло! Я сидів над цим аркушем ще годину, і в мене виник ще один вірш: «Толька, Толька — бананова долька». Це було зовсім не те, на що я сподівався.

Я пішов до Сергія, який робив домашнє завдання, і попросив його:

— Допоможи придумати прізвисько для Толика.

Але Сергій прогнав мене, кажучи, що він геометрію робить і що не буде гаяти час на якісь дурниці. Я поплентався до своєї кімнати, сів за стіл, але в мене не виходило нічого путнього. По деякому часі прийшов Сергій і каже:

— Нічого в голову не лізе, от що можу запропонувати: «Толька, Толька — квадратна парасолька».

Але це теж було неглузливе та несмішне прізвисько. У мене зовсім не було бажання йти на вулицю, але треба було вигуляти собаку. Я взяв м'яч і вийшов із Кузею у двір.

Толик сидів на лавочці. Побачивши мене, він посміхнувся. Моє серце закалатало, я почав пригадувати всі прізвиська, які вигадали ми з Сергієм: «Зараз я йому скажу, я все скажу...» Аж раптом я зрозумів, що не має сенсу це робити. У мене чомусь зникло бажання ображати Толика.

І я звернувся до нього:

— Толику! Ходімо, пограємо у м'яча.

Толик страшенно здивувався: він очікував усе що завгодно, тільки не це. Він відповів мені, повільно вимовляючи кожне слово:

— Добре, ходімо, Вітя.

І, знаєте, він ніколи вже не згадував те моє прізвисько!

Біблія каже:

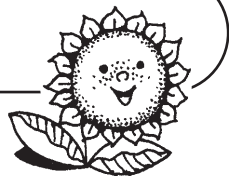
«Тож усе, чого тільки бажаєте, щоб чинили вам люди, те саме чиніть їм ви» (Матвія 7:12).

Розділ 2
Уроки на грядці

Чиє ти відображення?

Це люстерко мені, певна річ, подобається! — промовив юний Соняшник, поглядаючи на небо. — Моє відображення в ньому видається напрочуд симпатичним.

— Хи-хо-хо! — хрипло засміялась стара Ворона, яка сиділа на рваному капелюсі городнього опудала. — Та ти що, порожня твоя голова, вважаєш, ніби Сонце — твоє відображення?

— Звичайно! Поглянь-но: я круглястий — і воно також, я жовтий — і моє відображення таке саме. Якщо не віриш, зверни увагу на те, що коли я повертаю голівку, воно робить так само, — вихваляючись відповів їй Соняшник.

— Та-ак, ну що на це сказати? — промовила Ворона, почухавши лапкою потилицю. — Ти надто молодий та самовпевнений і гадаєш, що ти — центр всесвіту й Сонце рухається навколо тебе. Раджу тобі розібратися, хто чиє відображення. Якщо зрозумієш це змолоду, то Сонце, яке ти вважаєш своїм відображенням, щедро наповнить тебе.

— Поясни, будь ласка, як воно може наповнити мене? — недовірливо запитав Соняшник. — Воно ж так далеко від мене.

— Ти коли-небудь думав, чому тебе називають Соняшником? Бо ти ростеш під Сонцем, під його промінням. І твоє життя залежить від тепла і світла, яке воно дає тобі. І щоб твоє насіння не залишилося порожнім, тобі необхідно увесь час дивитися на Сонце.

— Та я ж увесь час і поглядаю на нього.

— Ти, звісно, поглядаєш, однак ти не спостеріг головного — не воно рухається за тобою, а ти завжди повертаєшся в його бік.

— А чому ти так вважаєш? — Запитав Соняшник.

— А ти спробуй не повертати голови, а потім подивися, чи залишилося Сонце на тому самому місці.

Соняшник нахилив голівку й завмер нерухомо. За півгодини він поглянув на небо. Сонце за цей час встигло пересунути трохи на захід.

— Зрозуміло... Мій шлях залежить від Сонця. Я завжди повертаюся обличчям до Сонця, усе моє життя залежить від нього.

Ворона кивнула головою, погоджуючись із ним.

— Знаєш, тітонько Вороно, це добре, що ти мені все пояснила. Тепер я відчуваю тепло Сонечка. Мені подобається дивитися на нього, замість того щоб милуватися собою. І мені також подобається моє ім'я. Я навіть подумав, що Соняшник — це означає «подібний до Сонця».

— Кар-р-р! — схвально каркнула Ворона. — З тебе-таки виїде щось путнє.

— Дякую тобі, ти наставила мене. Вибач, що я був не дуже чемний з тобою.

— Пусте! — махнула крилом Ворона. — У твоєму віці таке часто трапляється.

Соняшник, розправивши пелюстки, підвів своє круглясте личко до неба:

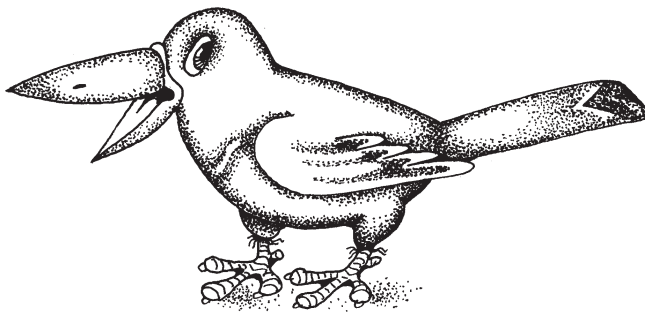
— Сонечко, любе Сонечко! Як же мені подобається дивитися на тебе, відчувати тепло твоїх променів, бачити твоє сяйво. Як мені подобається, що я схожий на тебе! Я — твоє відображення.

Ти — на небі, а я — маленьке сонечко на землі. Ти радуєш мене, а я хочу радувати людей. Я хочу, аби всі, дивлячись на мене, згадували про тебе. Я зберу все твоє тепло в своє насіння й віддам людям.

— Ну от, тепер я бачу, що ти не порожньоголова жовта квітка, а справжній Соняшник, — каркнула на прощання Ворона й полетіла кудись у своїх справах.

А ти знаєш, чиє ти відображення? Біблія говорить, що людина створена за образом та подобою Бога. Ти — відтворення Бога на землі. Чи хочеш ти бути схожим на Ісуса? Для цього тобі потрібно весь час дивитися на Нього. Ти скажеш: «Але де ж я зможу побачити Його?» — У Слові Божому — в Біблії. У своєму серці, коли Дух Святий змінює його, робить кращим, добрішим. Ісус завжди з тобою в твоїй молитві.

Лист без адреси

Як добре влітку в лісовій школі! Квіти, ягоди, гриби — краса неймовірна! Можна викупатись у прозорім озері, якщо, звісно, вмієш плавати. Можна погратися у м'яча, можна просто на травичці повалятися. Ведмежатко та Лисенятко на гойдалці качаються. Зайка, Їжачок та Каченя у схованки граються. А Білочка з Соვენятком книжку читають, цікаву, з малюнками.

«Дзень-дзелень! — дзвенить дзвіночок на пухнастій ялинці. — Всі на урок!» Поважний Бусол вчить малят-звірят рахувати. Замість п'ятірки отримай ягідку-малинку. Зайка — найкращий математик. У нього навіть вуха у малині.

Цілісінький місяць малюки будуть жити у лісовій школі. Вони тут вчаться та відпочивають. Щоправда, сумують трішки за мамами й татами. І кожен з нетерпінням чекає на Вовчика-листоношу — може, сьогодні буде лист із дому?

І от Сорока стрекоче на весь ліс:

— Листоноша йде! Та щось сумний дуже!

Усі збіглися на галявину й бачать: іде Вовчик і плаче.

— Що трапилось? — обступили його звірята.

— Я йшов-ішов, потім почав переходити струмочок по камінчиках, послизнувся і впав, а моя поштарська сумка...

— Потонула? — закричали всі.

— Ні, вона впала у воду, але я кинувся за нею.

— Який хоробрий! — прошепотіли всі.

— Я дістав з неї листи, вони майже не намокли. Але один лист...

«Невже мій?» — подумав кожний.

— Адреса на конверті розплилася, і я тепер не знаю, чий це лист! — ще голосніше заплакав Вовчик.

— Так читай його скоріше, може, той, до кого написано цього листа, сам здогадається, — сказав Ведмедик і сів на пеньок.

І Вовчик почав читати:

«Добридень, малюк!

Сподіваюсь, що в тебе все гаразд. Ти слухаєшся вчителів? Як твій апетит? Ти вже зовсім дорослий, тож не спричиняй нікому зайвого клопоту. Прошу тебе, не запливай далеко, коли купаєшся. Твої лапки ще не досить зміцніли. Будь обережним. Ти не забуваєш вмиватися вранці та ввечері? І, зрозуміло, чистиш своє пір'ячко? Коли повернешся, я навчу тебе літати.

До зустрічі!

Твій тато».

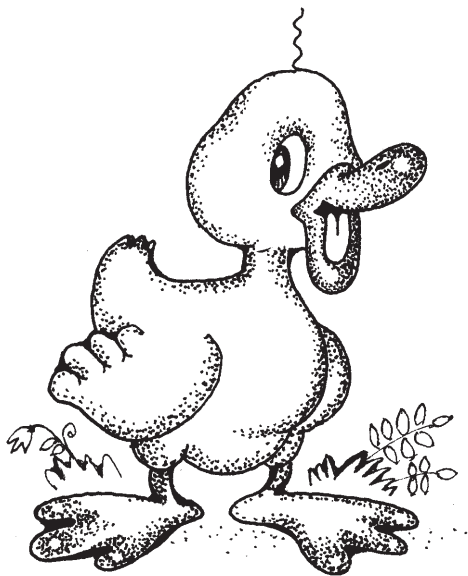
Не встиг Вовчик закінчити читати, як пролунав крик:

— Це мені! Це мій тато написав!

Як ти вважаєш, хто це кричав? І як ти здогадався, що саме йому його батько написав цей лист?

Ти скоро виростеш, навчишся добре читати й прочитаєш багато чудових книжок. І одного разу ти візьмеш у руки одну велику

книгу. Ти почнеш її читати і несподівано зрозумієш, що ця книга написана саме для тебе. І ти скажеш: «Це мені! Це мій Батько написав!» Ця книга — Біблія. Лист до тебе. Лист від твого Небесного Отця.

Черепашка з ковчегу

Було ще дуже рано. Сонце тільки збиралося визирнути з-за Далеких Пагорбів. Аж раптом я почув Голос:

— Чаку! Прокидайся!

Я розплющив очі й озирнувся навколо. Нікого не було. Я знов занурився у теплий мох, маючи намір іще подрімати, але Голос знову покликав мене:

— Чаку! Прокидайся! Ти мусиш іти.

Я врешті-решт прокинувся. Неподалік, під нашим родинним деревом, спали мама, тато та мої шестеро братиків і сестричок. Малюки сховали голівки під панцирі. Було тихо-тихо.

Озеро було окутане сріблястим туманом. Навіть наші сусідки-жаби ще не прокинулись.

Але хто це кликав мене?

Аж раптом моє серце закалатало так сильно та швидко, як в жодній черепахи в світі ніколи не билосся. Я знову почув Голос. Він лунав у мене всередині й наполегливо кликав:

— Чаку! Тобі треба йти!

— Куди? — прошепотів я.

— Я вкажу тобі дорогу.

— Але я не бачу Тебе, — закрутив я головою.

— Дарма, адже ти Мене чуєш.

Я чув Його. І тут я зрозумів, що піду за цим Голосом, куди б Він не покликав мене. Я раптом зрозумів, що це дуже важливо для мене. Я не знав, куди й навіщо мені треба йти, але я чомусь повірив, що цей Голос приведе мене у якесь дивовижне місце.

Я обережно виповз на крутий берег озера. Сонце визирнуло з-за Далеких Пагорбів. Небо освітілося чистим рожевим кольором. Починався чудовий день. Мені було радісно й тривожно.

Раптом позаду мене щось зашурхотіло:

— Чаку, я з тобою.

Це була Юка, моя подруга. Вона зі своєю родиною жила за Круглим Каменем. Ми з нею народилися в один день і товаришували з дитинства, хоча вона була дівчинкою. Юка — справжній друг. З нею не страшно вирушити у найдалеку подорож.

— Юко, йти треба дуже далеко, буде важко, а ти слабкіша за мене. Може, залишишся?

— Я з тобою, Чаку!

Я знав, що саме такою буде її відповідь, що вона навіть не питає, куди йти і навіщо. Вона не стане рюмсати, навіть якщо буде дуже важко. Так, Юка — справжній друг!

І ми пішли. Я знав, що нам треба йти до Далеких Пагорбів. На таку відстань навіть мій батько не ходив. Він тільки розповідав, що наш дідусь колись прийшов звідти. За цими Пагорбами тече Велика Вода. Вона не стоїть на одному місці, як наше озеро, а весь час рухається.

Юка з цікавістю роздивлялася незнайомі краєвиди. На шляху нам траплялися невідомі нам трави та ягоди. Коли я бачив, що Юка втомлювалась, ми зупинялися для відпочинку. Декілька хвилин під теплим промінням яскравого сонця — і ми знову були сповнені сили.

Сонце сходило та заходило. Ми йшли, спали, знову йшли і знову

спали. Шлях став важчий — ми прийшли до підніжжя Далеких Пагорбів. Декілька виснажливих днів ми видиралися вгору. До верхів'я дісталися прохолодним вечором. Ми рухалися повільно — річ у тім, що ми, черепахи, любимо тепло. А от коли холодно, ми стаємо нерухливими, сонними, через те ми ледве доповзли до якихось куців на верхів'ї пагорба і там поснули.

Рано-вранці Юка розштовхала мене:

— Чаку! Поглянь-но, Велика Вода.

З нашого пагорба було видно широку стрічку води. Вона сяяла та мерехтіла, вона була живою!

Шлях униз був легший, але я б не сказав, що був він приємніший. Ми з Юкою то повзли, то котилися, то перекидалися. Добре, що наш панцир досить міцний! І добре, що Юка вміє так дзвінко сміятися! І от ми прийшли до Великої Води. Вона рухалась, штовхалась, вона була незнайома і дуже небезпечна. Я знав, що нам треба її перепливати! Юка запитливо подивилась мені в очі. Мені було страшно.

Тут я знову почув Голос:

— Не бійся, Чаку, Я з вами. Вам треба дістатися протилежного берега.

Я підійшов до Юки:

— Розумієш, ми повинні перепливати. Це буде дуже важко. Треба щось придумати.

Я рушив уздовж берега. Ця чужа, страшна вода хлюпала біля моїх ніг. І тут я побачив уламок дошки.

— Юко! Ми попливемо на цій дерев'янці!

Дошка була стара, вкрита засохлою багнюкою. Юка вилізла на неї. Я підштовхнув дерев'янку ззаду, вона колихнулася й попливла. Течія була дуже сильна й несла нас уздовж берега. Я щосили гріб ногами, щоб ми хоча б трішки наблизилися до заповітного протилежного берега. Юка допомагала мені. Але ріка була незрівнянно сильнішою за двох маленьких черепашок. Аж раптом я побачив, що ріка робить поворот, і якщо ми докладемо усіх зусиль, ми зможемо подолати течію.

Це було не висловити словами як важко. Так важко, що я навіть був ладний кинути цю вигадку, але Голос знов пролунав у мені:

— Чаку, тобі треба на той берег.

Мені здалося, що якась невидима сила підштовхнула нашу дерев'янку, і ми пристали до протилежного берега. Нам дістало сили вилізти на пісок, і тієї ж миті ми поснули. Вранці Голос розбудив мене:

— Чаку, бачиш удалині гори? Йди туди.

І ми вирушили в путь. Юка весь час трималася поруч. Вона дуже мало розмовляла. Я бачив, що їй важко, але вона не скаржилась. Я спитав її:

— Ти не шкодуєш, що пішла зі мною?

Вона посміхнулася і теж спитала:

— А ти?

І я подумав, що мені було б важче без неї.

Ми йшли та йшли. Сонце сходило і заходило, а ми йшли, спали і знову йшли. Спочатку — степом, потім — лісом, потім гірськими стежками вгору, відтак униз. Ми перепливли Величезне Озеро. Вода в ньому була солона. І знову пішли спочатку степом, потім лісом, потім горами.

Було дуже важко. Часом мені здавалося, що я не витримаю, що більше не зможу, але поряд була Юка, і я не міг дозволити собі бути слабкішим за неї.

Ще зі мною був Голос. Він утїшав мене, підтримував та допомагав найдивовижнішим чином. Іноді мені здавалося, що чийсь невидимі руки переносили нас на величезні відстані. Іноді ми йшли так швидко, як не можуть ходити звичайні черепахи.

Одного разу після обіду, коли сонечко зігріло наші спинки і ми знову вирушили у путь, велика ворона раптом гаркнула з дерева:

— І куди це так поспішають ці маленькі черепашки? Невже вас теж покликав Голос?

— Так, — хоробро відповіла Юка.

— Кар! Кар! Кар! — засміялася ворона. — Усі вже давно пройшли: і тигри, і леви, і носороги... Боюся, що ви запізналися.

Я дуже перелякався. Як запізналися?! Ні! Ми не повинні запізнитись! Ми з Юкою кинулися бігти. Тільки б устигнути!

Настав вечір. Ми зовсім знеслилися. Я бачив, що Юка плаче. Тихо-тихо, не схлипуючи, самими сльозинками. Ми у відчаї зупинилися під великим деревом. Аж раптом велика сова злетіла з гілки:

— Я допоможу вам. Я знаю, куди треба летіти.

Вона підхопила нас, і ми попливли по небу. Зорі сяяли навколо нас. Ми летіли! Летіли дві маленькі болотні черепашки — Чак і Юка. Летіли туди, куди нас нестримно кликав невідомий Голос.

Ми не помітили, як заснули. Прокинувшись, побачили, що сови поряд немає і ми лежимо край дороги.

Дорогою йшли звірі. Йшли буйволи, олені, косулі, а поряд з ними — тигри і леви, стрибали зайці та білки, летіли птахи. І ніхто нікого не чіпав.

І знову пролунав Голос:

— Чак, Юка, йдіть до ковчега.

Ми побачили ковчег. Це був великий корабель, схожий на дім. Зверху було однісіньке віконце. І двері у ковчег були одні. Всі звірі заходили у ці двері. Поряд стояв чоловік.

— Це Ной, — пояснив мені Голос.

Ми з Юкою підійшли останніми, хоча дуже поспішали.

— А от і ви! — посміхнувся Ной. — Не хвилюйтесь, без вас ковчег не попливе.

Заходячи до ковчега, я подумав, як же він попливе, адже навкруги — ані краплини води. Після нас зайшли люди. Їх було всього вісім. І двері до ковчегу щільно зачинилися самі по собі.

Спочатку було темно, але потім мої очі звикли до темряви, і я зміг розгледіти все навколо. Я побачив різних звірів і птахів. Тут були ведмеді, лисиці, маленькі хом'ячки, овечки. Було навіть два товстелезних бегемота. Були тварини, яких я ніколи в житті не бачив, а про

деяких я навіть ніколи й не чув. Були симпатичні кенгуру, дуже схожі на черепах броненосці, строкаті зебри і ще багато-багато різних дивовижних створінь. Спочатку всі мовчали. Ми, відверто кажучи, дуже втомилися і кілька днів відсипалися. А вже потім почали при звичаюватися до незвичних обставин.

Ковчег стояв на місці. Ми не знали, коли і як він попливе. Узагалі я мав сумнів, що він зможе попливти. Адже він стояв на високому кам'янистому схилі, до найближчої води було кілька днів ходу. Але мені так хотілося, щоб ковчег усе-таки поплив. Я ніколи не плавав у ковчезі. І Юка... Мені було соромно, адже вона повірила мені, а тепер ми сиділи разом у цій темній споруді й нікуди не пливли. Аж раптом ми почули ззовні гомін. Якись люди кричали:

— Гей, Ною! Куди це ти зібрався, навіжений? Ти вважаєш, що цей дерев'яний ящик зможе пливти по землі? Ти не сповна розуму!

І ми почули, як вони почали кидати камінням у стіни ковчегу. Мені було страшно й соромно. Звірі мовчали. Люди, які знаходились у верхньому відділенні, теж мовчали.

Уночі дощ дзвінко забубонів по нашому дерев'яному кораблю. Він лив дедалі сильніше та сильніше. Такого дощу ніхто з нас іще ніколи не бачив. Вода лилася з неба сорок днів та сорок ночей. Нарешті ковчег гойднувся й повільно поплив хвилями. Усі закричали:

— Ура!!!

Ми з Юкою кричали, здається, гучніше за всіх. Я не знав, куди ми пливемо та як довго триватиме наша подорож, але був щасливий, що Голос, який покликав мене сюди, не обманув мене. Мені було соромно за ті хвилини, коли я сумнівався в Ньому. Але ж я — лише маленька болотна черепашка, а все, що зі мною сталося, — таке незвичайне та незбагненне. Знаєте, одного разу вночі, коли всі спали, я почув, як лев схлипував та зітхав уві сні. Це був найсильніший та найхоробріший звір серед нас. Якщо вже він плаче вночі, тоді що казати про мене! Я, відверто кажучи, боягуз. І, якби не було поряд Юки, я б десь на середині шляху закопався б у пісок і далі не пішов.

І от ми пливемо. Звірі помітно повеселішали та пожвавіли. Кожен почав згадувати свою подорож до ковчега, труднощі та небезпечні пригоди. Ми слухали й слухали всі ці дивовижні історії. Кожен із нас почув Голос, який покликав у путь. І кожного з нас цей Голос привів до ковчега. Ми дуже хотіли дізнатися, що це був за Голос і куди, врешті-решт, ми пливемо. Але цього ніхто не знав: ані лев, ані мудра сова, ані маленьке мишеня-розвідник, яке бігало у верхнє відділення, де були люди, та підслуховувало їхні розмови.

Люди приходили до нас, приносили їжу та воду, але ніхто з нас не наважувався запитати їх про це. І от одного разу, коли Ной прийшов годувати нас, я набрався хоробрості й запитав у нього:

— Ною, будь ласка, поясни нам, куди ми пливемо? Що сталося? Чому ми — такі різні звірі — потрапили сюди, у ковчег? Що за Голос покликав нас і навіщо?

Ной узяв мене на руки і підніс до свого обличчя. В нього було сиве волосся і м'яка срібляста борода. Я дуже близько побачив його очі. Він сказав мені:

— Я розповім тобі, малятко, одну історію. Дуже-дуже давно цієї землі не було. Не було часу, не було ні дня, ні ночі. Була вічність. І був вічний Бог. Він створив небо і землю. Він сказав: «Хай станеться світло!» І враз небо та земля освітилися Його чудовим світлом. Він звелів з'явитися зіркам, рослинам, птахам. Він створив звірів, населив ними дивовижний і прекрасний сад. Він створив людей. Це Його Голос ти чув. Але не кожен чує цей Голос і не кожен, хто чує, слухається Його. Якби ти знав, Чаку, якою прекрасною була та земля, яку Бог дав першим людям! Це був дивний сад, де росли чудові квіти і трави, де дерева приносили смачні плоди, а ягоди були солодкі й соковиті. Усім — і людям, і тваринам — було вдосталь їжі, води, тепла. Але було в тім саду дерево, плоди з якого Бог заборонив людям їсти. І люди не послухалися Бога! І Він вигнав їх з того чудового саду. Їхнє життя змінилося й стало дуже нелегким. Земля, на якій вони опинилися, була дикою та непривітною. Вона не хотіла сама давати їм пло-

ди. Люди мусили важко працювати, щоб нагодувати себе. Їхні серця стали жорстокими, вони все рідше й рідше чули Голос свого Творця. І зло на землі примножилось. Люди почали ненавидіти одне одного. Звірі теж почали ворогувати між собою. Голос благав їх: «Не робіть зла!» Але люди не слухалися. Вони не хотіли чути Голос Божий. Знаєш, Чаку, чому ми тут, у ковчезі? Ми почули Його. Ми підкорилися Його поклику й пішли за Ним. Він пояснив мені, як побудувати ковчег і вказав кожному з вас дорогу до нього. І зараз Він охороняє нас. Я вірю, що Він збереже нас і ми будемо щасливі.

Ной посміхнувся й обережно поклав мене на солом'яну підстилку.

Ми пливли і пливли. Але на серці в мене було легко та радісно. Я знав, що Той, Хто покликав мене, ніколи не залишить нас. Він про все подбає, треба лише довіряти Йому.

Нарешті ковчег гойднувся й застиг на місці. Він зупинився! Як ми зраділи! Наш ковчег зупинився на верхівці гори. Але навкруги була вода, і ми не мали змоги вийти. Ми мали дочекатися, поки спаде вода.

Раптом мишеня-розвідник запищало голосно та пронизливо:

— Слухайте! Слухайте! Ной випустив ворона!

Ми чекали, коли повернеться ворон, бажаючи довідатись, що він побачив. І от ворон, стомлений та знесилений, повернувся до ковчеза:

— Навколо сама лише вода. Землі не видно.

По деякім часі мишеня знов розтривожило нас:

— Слухайте! Слухайте! Ной випустив голуба!

Але й голуб повернувся ні з чим:

— Навколо сама лише вода. Землі не видно.

За сім днів Ной знову випустив голуба. Ми з надією чекали повернення птаха. І тут мишеня забігло у наше відділення і пронизливо заверещало:

— Слухайте! Слухайте! Голуб повернувся!

До нас увійшов Ной. Він посміхався, а на його плечі сидів голуб. У дзьобі в голуба був... справжнісінький... зеленесенький... свіжесенький... листочок оливи! Як ми зраділи!

Ще за сім днів Ной знову випустив голуба. І голуб не повернувся. Ми зрозуміли, що наша подорож скінчилася.

Вода зійшла. Коли земля підсохла, двері ковчегу відчинилися. А там, за дверима, сяяло сонце, сліпуче синіло чисте небо й зеленіли молоді паростки. І от вийшов з ковчегу Ной зі своєю родиною, а за ними випурхнули птахи і побігла, поскакала, поповзла звірина у різні боки!

Ми з Юкою були, звісно, останніми. Ми вийшли з ковчегу й застигли приголомшені. Якою прекрасною була ця земля! Яким чистим та свіжим було повітря! Квіти й трави наповнювали його своїми пахощами. Сріблясті нитки струмків та річок вилися поміж каменистих схилів. А над всією цією красою сяяла веселка.

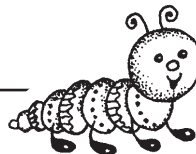
Я побачив унизу, в долині, невеличке озеро. Воно нагадало мені моє рідне болото, і я сказав Юці:

— Мені здається, що там знайдеться місце для двох маленьких черепашок. Я, мабуть, піду подивлюся.

— Я з тобою, Чаку! — відповіла Юка.

Мрії під капустияним листочком

Того дня гусеничка Зося прокинулась, зазвичай, рано-ранісінько: перші промені сонця тільки торкнулися краплинок роси, розсипаних по всьому городі. Сестричка Акулінка ще спала під капустияним листям. Зося швиденько вмилася та заходилася працювати. Сьогодні вона хотіла закінчити листочок, над яким працювала два дні. Вона замилувалася своєю роботою: прожилки листочка перепліталися, наче мереживо, охайні дірочки, різні за розміром, створювали дивовижний візерунок. Гарно! Зосі лишилося обробити край листка — і роботу закінчено. Її сестричка так не вміє, хоча вона й старша за Зося. Вона просто переповзає з одного листа на інший, проїдає великі негарні дірки і ніколи не доводить роботу до кінця.

Зося із задоволенням взялася до діла. Сьогодні вона вирішила спробувати новий візерунок для обробки краю. Вона почала швидко працювати щелепами, і робота пішла.

Поволі все навколо почало прокидатися. Почулося, як у хліві замукала корова, задзвеніла відрами Хазяйка. За парканом про-

їхав віз. Хвіртка на город скрипнула, і стежкою, що вела до річки, прогупав величезними гумовими чоботами Андрій. Зося хутко майнула у схованку між листям, сторожко спостерігаючи за хлопцем, — від нього можна чекати чого завгодно.

Андрій, насвистуючи, пройшов повз неї. Слідом, струшуючи лапками, поважно виступав кіт Маркіз:

— Привіт, Зося! Ти вже стала до роботи?

— Доброго ранку, Маркізе! Ти на рибалку зібрався?

— Так, піду, може, сьогодні пощастить. — Маркіз розпушив свого рудого хвоста й поважно попрямував далі.

На паркан, лопочучи крилами, злетів сусідський заспаний півень і хрипко проспівав своє «кукуруіку». Мешканці городу прокидалися. Забігали туди-сюди трударі-мурашки. Застрибали, застрекотали коники, загули бджоли. Усе ожило, заспівало, заметушилося.

Зося знову припала до роботи. Візерунок виходив гарний, але сонечко почало припікати сильніше, і діло пішло повільніше. Зося так захопилася роботою, що лише у полудень помітила, що Акулінка так і не вийшла зі свого укриття.

— Піду подивлюся, чи не трапилось чого? — захвилювалася Зося.

Лишивши свого листочка, маленька гусеничка поповзла до того місця, де вранці бачила сплячу сестричку. Те, що вона побачила, вжахнуло її: Акулінка була з ніг до голови заплутана в якусь тонке біле павутиння. Зося перелякано скрикнула й доторкнулася до сестри. Та не ворушилася.

— Акулінко! Що з тобою? — заплакала Зося.

Сестра не відповідала. Голосно плачучи, Зося вилізла на листочок. Її не тішило ані сонечко, ані співи птахів, ані краса візерунка, зробленого нею.

— Акулінко! — плакала Зося.

Вона навіть не встигла перелякатися, коли на стежці з'явився Андрій з вудками.

— Чому ти плачеш, Зося? — спитав Маркіз, який ішов слідом за хлопчиком.

— Подивись, Маркізе, що трапилось із моєю сестричкою! Вона не ворухиться, вона вся в якомусь страшному павутинні! Акулінко! Сестричко моя бідолашна! — тужила Зося.

Маркіз, нахилившись, уважно подивився на Акуліну:

— Заспокойся, Зося. З твоєю сестричкою не сталося нічого страшного. Усе так і має бути. З усіма гусенями-капустянками колись таке трапляється.

— І зі мною теж таке буде? Я не хочу! — ще голосніше заплакала Зося.

— Не плач, Зося, — заспокоїв її Маркіз, — твоя сестричка зараз спить у своєму коконі. Вона перетворилась на лялечку.

— Вона не ворухиться, вона померла.

— Ні, Акулінка спить. Настане час, і вона прокинеться, живе... І в неї буде нове тіло, набагато краще за те, котре вона мала, коли була гусеницею.

— А яке воно буде, це нове тіло?

Маркіз не встиг відповісти, бо на город із гучним гавкотом увірвався Пірат. Маркіз, неначе величезний рудий птах, злетів на паркан. Пірат, скуйовджений та войовничий, стрибав біля паркану, марно намагаючись дістати kota. Маркіз, вигнувши строкату спину, переможно шипів на собаку.

— Маркізе! Маркізе! А яке ж воно буде, це нове тіло? — кричала Зося.

Але кіт, так і не відповівши на її запитання, стрибнув з паркану на яблуню й зник серед листя.

«В Акулінки буде нове тіло, коли вона прокинеться. І я теж засну, як вона... І в мене теж буде нове тіло. Яке ж воно буде?» — замислилась Зося.

Вона заповзла в затишне місце поміж капустяного листя й причаїлася.

«Нове тіло... Маркіз сказав, що воно буде краще за те, яке в мене зараз. Узагалі, моє тіло мені подобається. У мене гарні, надійні щелепи, я добре можу впоратися зі своєю роботою. У мене місткий живіт, гарненькі міцненькі ніжки. Цікаво, на кого я буду схожа? Може, на Маркіза? — Зося аж розсміялася. — У мене буде пухнастий хвіст і довгі смішні вуса! — Узагалі-то Маркіз Зоці подобався. — Але тоді мені доведеться їсти рибу та ловити мишей! — жажнулася Зося. — Ні, нізащо! — А може, я стану такою, як Пірат? — засмутилася Зося. — У мене будуть кудлаті вуха та криві ноги... Бідолаха Пірат не відрізняється красою. І потім, ці блохи... Не хотілося б мені мати таке тіло, як у Пірата».

Зося вмостилася зручніше й почала мріяти: «Я б хотіла бути такою, як є, тільки ще кращою. Щоб у мене був трішки більший ротик, місткіший живіт. О! Я б хотіла бути такою ж великою, як корова Фіалка! — Зося часто бачила, як Фіалка пасеться на лузі. — Звісно, трава не така смачна, як капуста, але це все одно краще, ніж риба... Я буду пастися на лузі. Хазяйка повісить мені на шию дзвіночка... Вона буде гладити мене по боках...»

Зося засинала. Їй здавалося, що вона гуляє у широкому зеленому полі, що на шиї в неї висить маленький срібний дзвіночок. Він тихенько дзвенить, коли вона ворухиться.

Зося повернулася на інший бік, потім повернулася ще раз, і ще. Тоненьке павутиння зробило один оберт, другий. Дедалі швидше й швидше поверталася гусеничка й нарешті завмерла, цілковито замотана в міцний кокон.

Це вже була не гусеничка Зося, а лялечка капустянки. Не ворущачись, вона поринула у забуття...

«Зосю! Зосю!» — раптом почула вона крізь дрімоту.

Зося розплющила очі. Перед собою вона побачила чуже, але чомусь дуже знайоме личко.

— Хто ти? — прошепотіла Зося.

— Не впізнаєш, сестричко? Я — Акулінка.

— Ти — Акулінка? Але в тебе очі не такі. Ой! У тебе є вусики... і крильця! Ти — метелик?

— Так, — засміялась Акулінка. — І ти теж. Вилізай швидше зі свого кокона.

— Я зараз. То що, я — метелик? І в мене є крильця? — радісно лопотіла Зося.

— Вилізай, сама переконаєшся.

Зося випросталася з кокона. Над її голівкою пружно розпрямилися тоненькі вусики-антени. Зося поворушила стрункими ніжками й розправила крильця. Вони були чудові — блідо-жовті з чорними цяточками.

— У мене нове тіло! Як воно мені подобається! У мене такі гарненькі крильця. Я хочу літати!

— Летимо, Зося, я покажу тобі весь цей чудовий світ, — покликала її за собою Акулінка.

Два маленьких метелика злетіли над городом й полетіли до річки.

— Гей! Привіт вам усім! Це я — гусеничка Зося! Тільки тепер я — метелик.

Пролітаючи над лугом, вона побачила корову Фіалку.

— Привіт, Фіалко! — привіталася з нею Зося. — Подивись, які в мене крильця!

Фіалка привітно мукнула щось у відповідь і подзеленчала дзвіночком. Зося та Акуліна летіли над лугом, перелітаючи з однієї квітки на іншу. Смак духмяного пилка польових квітів був напрочуд приємний.

Зося полетіла до річки. Андрій сидів, закинувши вудку, і дивився на поплавок. Маркіз ліниво спостерігав за ним.

— Привіт, Маркізе! Це я, впізнаєш? — підлетіла до нього Зося.

— Зосенько! Привіт, я ж казав тобі, що все буде гаразд. Твоє нове тіло значно привабливіше за старе.

— Я увяйти собі не могла, що стану такою. У мене є крильця, я вмю літати. І пилочок із квітів такий смачний!

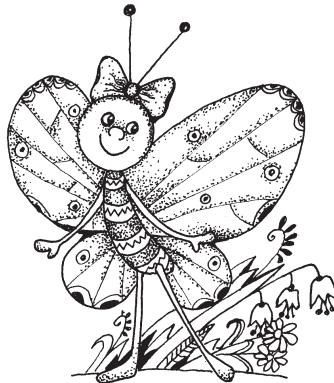
У цей час поплавок пірнув під воду, і вся увага Маркіза переключилася на нього.

Зося пурхнула й полетіла далі — над річкою, над лугом, дивуючись та радіючи своєму новому тілу.

Ти читав у Біблії, що для всіх віруючих настане день, коли вони отримають нове тіло? Тому, хто у молитві просив прощення за свої гріхи, Бог дає вічне життя. І життя це буде продовжуватись на небі, в Царстві нашого Господа.

Яким воно буде, це нове тіло? Цього ніхто з жителів землі не знає. У Біблії написано, що це буде досконале, безсмертне тіло. У Царстві нашого Господа не буде страждань. На небі не носять окулярів, не заїкаються, ніхто не кульгає і всі чують голос Ісуса Христа.

Ми не мріятимемо про своє нове тіло, як мріяла маленька гусеничка Зося. Найголовніше — знати, що твоя зустріч на небесах з Ісусом Христом обов'язково відбудеться!

Кавун, який був дуже старанним

Р-раз, іще раз! — Паросток кавунчика наполегливо просувався вперед, крізь міцний шар ґрунту.

— Ура! Я проріс! — нарешті переможно вигукнув він, з'явившись на поверхні землі.

Він захоплено озирнувся навколо. Тут, на поверхні, набагато краще та цікавіше, ніж під землею. Паросток кавунчика простягнув до сонця своє листячко, щоб воно швидше розгорнулося.

— Привіт, сонечко! Дякую тобі, що ти є на небі. Дай-но мені, будь ласка, свого тепла та світла. Це так необхідно моєму листячку!

Паросток кавунчика старанно підставляв сонечку своє розгорнуте листя та ловив його проміння. «Я буду дуже старанним, щоб моє листя було великим — тоді я більше одержу сонячного світла та тепла, — міркував Паросток. — Але, крім сонця, мені дуже потрібна вода». Паросток подивився на небо, воно було синє-синє, жодної хмаринки не було на ньому: «Так, дощику, мабуть, не буде. Доведеться самому здобувати воду. Для цього в мене є коріння».

Дедалі глибше в землю занурював Паросток кавунчика свій ко-

рінь. Наполегливо та старанно простував він униз, туди, де були підземні джерела. Нарешті він дістався тієї глибини, де можна одержати вдосталь води. І цілюща волога рушила по корінцю догори, щоб напоїти листя Паростка кавунчика.

Листя його широко розкинулося по землі. Але одного разу він помітив, що росте дуже близько від стежки, якою часто ходили люди. Щоразу він завмирав від жаху, коли бачив, як хтось наближається до нього.

«Треба звідси накивати п'ятами. Це небезпечне місце», — вирішив Паросток кавунчика.

Але, всім відомо, що навіть у дорослих кавунів немає п'ят, бо немає ніг. Проте є вуса, якими можна за щось зачепитися. Паросток кавунчика так і зробив. Випустивши тоненького вусика, він підтягнувся ближче до міцного стебла кукурудзи, що росла далі від стежки. «Тут значно спокійніше», — подумав Паросток кавунчика.

Прийшов час, і на ньому з'явилися перші квіточки. Вони були схожі на квітки сусіда Огірочка, але, звісно, трохи більші.

— Летіть-но сюди, бджілоньки! Мої квіточки найгарніші та найдухмяніші на нашому городі, — запрошував бджіл до себе в гості Паросток кавунчика.

Він знав, що бджоли потрібні йому для запилювання. І от на місці квіточок з'явилися крихітні плоди.

— Я вже не Паросток кавунчика. Від сьогоднішнього дня я — Кавунчик, — сповістив він своїх сусідів.

— Поздоровляю! — сказав Огірочок.

— І я теж тебе поздоровляю! — промовив Помідорчик.

— Якщо ми будемо старанними, ми скоро станемо зовсім дорослими, — замріяно промовив Кавунчик.

І відкинувши зайві розмови, вони взялися до роботи. Їхні корінці наполегливо перекачували воду з землі у стебло, листя ловило сонячні промені, а маленькі зелені плоди ставали дедалі більшими. Кавунчик старався щосили. Він із радістю помічав, що він більший за Огірочка та Помідорчика.

— Я дуже-дуже хочу бути великим, — торочив Кавунчик.

Одного разу він сказав своїм друзям:

— Не називайте мене Кавунчиком. Я вже дорослий Кавун.

— Ми теж подорослішали, — відповіли йому Огірок та Помідор.

Кавун поглянув на них — наскільки ж вони менші за нього! Він був щасливий, що виріс таким великим та гарним. «Я був дуже старанний, тому й вийшов такий», — подумав він.

Якось вранці він помітив, що його друг Помідор змінив колір.

— Мені більше подобалося, коли ти був зелений, як ми з Огірком. Цей бурий колір тобі не дуже пасує, — зауважив Кавун.

— Це я, мабуть, від сонечка потемнішав, — занепокоєно промовив Помідор. — Як мені жарко!

— Добре, що в мене шкіра міцніша за твою, — відповів Кавун.

Але вранці, прокинувшись, Кавун зойкнув від захоплення:

— Який ти гарний, Помідоре!

Помідор сором'язливо нахилив голівку:

— Це сонечко мене так прикрасило.

Впродовж цілого дня мешканці городу із захватом милувалися своїм червонощоким товаришем.

«Я б теж хотів бути таким червоним, як він, — думав Кавун. — Я став таким великим, бо дуже старався. Тепер я старатимуся стати червоним».

І Кавун почав старатися. Він прокидався раніше за інших і ловив найперші промінці сонця, підставляючи їм свої боки. Він іще глибше запустив коріння у землю, ще більше тягнув води з ґрунту. Він перестав давати воду листю, яке швидко засохло, і віддавав її лише плоду. Але кожного ранку він із розпачем відзначав, що не стає червоним. Йому було дуже сумно і трішки образливо — адже він так старався... Він зробив усе, що було в його силах, але не став таким, яким хотів бути...

— Добридень, красунчику, гадаю, що ти вже визрів, — сказав дідусь, постукавши по Кавуну.

— Запрошую тебе на мій день народження! — засміявся Василь.
Дідусь із натугою підняв Кавуна з землі й урочисто поніс його в дім.

— Ура! — захоплено закричали дітлахи.

Кавун був дуже щасливий, що його зустрічають так радісно. Він ціле літо готувався до цього дня. «От якби я був іще червоним, було б зовсім чудово!» — подумав він.

— Зараз подивимось, який ти всередині, — сказав дідусь і зробив перший надріз.

— Ой-йой, який червоний! — радісно закричали діти.

— Тримай, імениннику, — дідусь простягнув Василеві величезну червону скибку кавуна.

— Це найкращий кавун за всі мої сім років, — сказав Василь і відкусив солодкий та соковитий шматок.

«Я червоний! Виявляється, я червоний! Я не марно старався!» — думав Кавун і танув від радості.

— Він такий гарний, навіть шкода його їсти, — сказала Ліза.

— Не сумуй, онучко! Подивись, скільки в нас лишилося зернят.
У кожному з них спить маленький кавунчик.

Діти почали роздивлятися темне лискуче насіння.

— Навіть не віряться, що з такої маленької насінини може вирости такий великий кавун, — дивувався Василь.

— Бог заклав у цьому насінні здатність рости і давати плід, — сказав дідусь. — Якщо воно потрапить у землю, з нього виросте такий самий красень, як той, що так потішив твоїх гостей.

— Цьому зерняткові треба просто лежати у землі й нічого не робити? Чи воно повинно старатися, щоб перетворитися на кавун? — спитав Василь.

— А як ти вважаєш?

— Ти, дідуню, казав, що у зерняткові Бог уже заклав здатність рости та приносити плід. Виходить, що від зернятка мало що залежить. Цей кавун такий гарний, тому що Бог таким його створив.

— Але бувають несмачні кавуни. Кислі, бліді, — заперечила

Ліза, — або дрібні та в'ялі. Мені здається, що такі кавуни не дуже стараються бути великими та смачними. Вони не тягнуться до сонця, не шукають корінням воду.

— Схоже, що так. Бог створив їх кавунами, але щоб стати великими, смачними та стиглими, їм треба докладати зусиль, — сказав дідусь.

— Це нагадує мені нас, людей, — зауважила Ліза.

— Ото вже ні! Я точно не схожий на кавун, — не погодився Олекса.

— Я кажу не про зовнішність. Послухай, Олексо, я знаю, що я — дитя Боже. Я люблю Бога, читаю Біблію, відвідую недільну школу. Я знаю, що в моєму серці живе Ісус.

— І в моєму теж, — сказав Василь.

— Бог дав нам нове життя, — продовжувала Ліза, — це наче маленьке зернятко, яке може приносити плід.

— Я розумію, про що ти говориш. Це зернятко може приносити багато плодів: любов, радість, мир, довготерпіння, милосердя, віру, лагідність... Ми у недільній школі читали про це у Біблії, — сказав Олекса.

— Бог дав нам це зернятко нового життя, але вирощувати його повинні ми. Здатність приносити плід знаходиться не в нас самих, а в цьому зернятку нового життя. Але ми мусимо створювати для нього умови, щоб воно приносило плід, — терпляче пояснював дідусь. — Подивімось іще раз на зернятко кавуна та уявімо все його життя з тієї миті, як кавун з'явиться на поверхні маленьким паростком. Що необхідно насінню у перші дні, коли воно ще лежить у землі?

— Мабуть, вода, — припустив Олекса.

— Так, потрібна вода, волога, яка оживить це насіння та буде насичувати його продовж усього його існування. А що є живою водою для християнина? — запитав дідусь.

— Слово Боже! Біблія! — разом закричали діти.

— Подивимось, що чекає наш паросток далі. От він з'явився на поверхні землі. Що йому тепер конче потрібно?

— Сонечко! — найпершим відгукнувся Василь.

— Вірно. А що є для нас сонцем, світлом?

— Правда Божа, істина, — відповіла Ліза. — Ісус Христос вчив, щоб ми ходили у світлі, щоб ми не обирали поганих, темних шляхів.

— І от наш паросток розрісся, на ньому з'явилося багато листочків, а також вуса. Навіщо вони йому? — спитав дідусь, примруживши очі.

— Рослина чіпляється вусами, вмощується зручніше, шукає безпечніше місце, так? — припустив Олекса.

— Так, рослинка намагається триматися далі від небезпечних стежок, — підтвердив дідусь.

— Нам теж про це треба пам'ятати. Мої «вуса» часто тягнуть мене у протилежному напрямку.

— Обирай собі друзів, які будуть допомагати тобі, а не заважати.

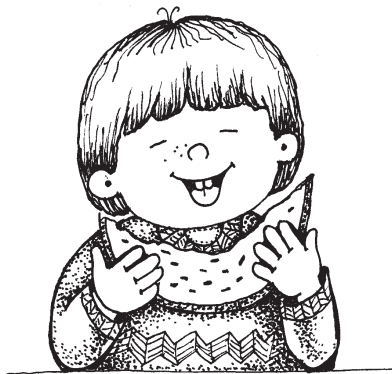
— Як бджоли допомагають рослинам! — сказала Ліза.

— Розумниця, онучко! — похвалив дідусь Лізу.

— Цікаво, — сказав Олекса, — ніколи не думав, що на городі можна навчитися бути добрим християнином.

— І брати приклад з кавуна! — засміявся Василь.

— Учитися бути добрим християнином можна всюди. Наш Бог дав нам стільки прикладів у Своїм чудовім творінні! Він на кожному кроці, щосекунди вчить нас бути Його слухняними дітьми. Він хоче, щоб ми старалися, аби маленьке зернятко нового життя, що живе у наших серцях, росло та приносило плід нашому Господу Ісусу Христу.

Прощай, мухоморе!

Ну от на цій галявинці ми й перепочинемо, — сказав дідусь і поклав свого кошика на траву під берізкою.

Олекса, Ліза та Василь розмістилися поряд із ним.

— Покажіть-но мені свій здобуток, грибники, — посміхнувся дідусь. — Поганок не назбирали?

— Та ні, ми гриби знаємо! — засміялися діти.

— Бачу, що знаєте. Моя наука не була марною. Тепер відпочинемо трохи й підемо додому. Мабуть, бабуся зрадіє, коли побачить ваші кошики.

Дідусь витяг із свого кошика кілька яблук:

— Пригощайтесь, а я вам казочку розповім.

— Але ж ми вже великі, діду, — образився Олекса.

— Ця казка не проста, а з секретом. Слухайте. Жив собі їжак. І було в нього чотири сини: старший — Тишко, середній — Мишко, та малюки-близнюки Стецько та Грицько. От підросли вони, і настав час йти їм у ліс та запаси робити на зиму. Дала мати кожному по кошику, а татові їжаку — велику верейку. І пішли вони по

гриби. Грицько й Стецько так і кинулися наввипередки, аби більше грибів назбирати. Але тато Їжак зупинив їх і каже: «Перш ніж у ліс іти, я вам щось покажу».

І повів їх тато на галявину, де на одному дубі висів величезний плакат. На ньому були намальовані різні гриби з назвами, а вгорі надпис: «Їстівні гриби». На іншому дубі теж висів плакат, на якому зверху було написано: «Отруйні гриби».

— Подивіться уважненько на ці плакати і запам'ятайте, які гриби їстівні, а які отруйні. А потім ідіть, збирайте. Коли наповните свої кошики, повертайтеся сюди, на цю галявинку, — наказав тато й попрямував із своєю верейкою до лісу.

Грицько поглянув на перший плакат, поглянув на другий і хихикнув:

— Їстівні, отруйні... Піду, назбираю, а там розберемося.

І побіг Грицько у ліс.

Стецько поглянув на перший плакат, поглянув на другий та охнув:

— Ох, який грибочок гарненький, червоненький, у цяточку! Му-хо-мором зветься. От такі я й збиратиму. Не може бути, щоб такий гарний гриб був отруйним. Це, мабуть, художник помилився, коли плакат малював.

І попрямував Стецько до лісу.

Мишко подивився на перший плакат, прочитав усі назви грибів, подивився на другий, теж прочитав усі назви.

— Хіба все запам'ятаєш? — зітхнув він і теж пішов у ліс.

А Тишко кілька разів уважно подивився на плакати, усе прочитав, усе запам'ятав і теж пішов услід за братами.

Тато Їжак повернувся зі своєю верейкою на галявину й став чекати на синів. Першим повернувся Грицько, потім Стецько, за ним Мишко й нарешті з лісу вийшов Тишко.

— Ну, хлопці, покажіть-но, що ви назбирали, — сказав тато Їжак. Він узяв кошик Грицька і висипав гриби на травичку. — Ай-яй, Грицько! Ти приніс чотири мухомори, три бліді поганки та два десятки

отруйних опеньок. Це все погані гриби! Хіба ти не бачив, що було намальовано на плакатах?

Потім тато Їжак узяв кошик Стецька, а там — самісінькі мухомори.

— Ай-яй, Стецько! Та хіба ти не бачив, що мухомор був намальований на плакаті під назвою «Отруйні гриби»? Ну, Мишко, покажи, що там у тебе. Так, лише три грибочки, проте всі їстівні: підберезник, підосичник та маслюк. Але чому так мало?

— Та я щоразу, як знаходив грибок, повертався до плакатів і перевірив, їстівний він, чи отруйний, — відповів Мишко.

— А що у Тишковім кошику? Дивіться, діти, які чудові гриби знайшов ваш брат: білі, підосичники, підберезники, лисички, опеньки, сироїжки. Молодець, Тишко. Як це тобі вдалося? — спитав тато сина.

Я все уважно прочитав на плакатах і запам'ятав. Я добре знав, які мені гриби потрібні, а які ні. Тепер я вмю розрізнити їстівні гриби й отруйні.

І тато Їжак похвалив Тишка, — закінчив дідусь свою казочку.

— А де ж секрет? — спитав Олекса.

— Буде тобі зараз секрет, — посміхнувся дідусь. — Василю, бачиш, ондечки під ялинкою росте мухомор. Принеси-но мені його сюди.

Дідусь дістав із свого кошика великого гарного білого гриба.

— Дивіться, ось у мене два гриба: боровик та мухомор. Який з них їстівний, а який отруйний?

— Ну, так це всі знають, — розчаровано сказав Олекса.

— А звідки ти дізнався, що це так?

— Ти, діду, нас навчив.

— А чому ви мені повірили?

— Ти ніколи не кажеш неправди, — відповіла Ліза.

— І ти, мабуть, не хотів, щоб ми отруїлися, — додав Олекса.

— Але у моїй казочці тато Їжак теж не брехав їжачкам, однак

тільки Мишко та Тишко назбирали їстівних грибів. Що їм допомогло? Олексію, як ти гадаєш?

— Тишкові допомогло те, що він навчився відрізняти поганий гриб від доброго. А Мишкові допомогло те, що він кожного разу повертався та порівнював свої гриби з намальованими на плакатах.

Дідусь схвально хитнув головою й сказав:

— Молодець, правильно. Ти щойно сказав: «добрий гриб» та «поганий». А як ти відрізняєш добре від поганого?

Тут утрутився Василь:

— Добре — це коли добре!

Усі дружно розсміялися. Дідусь витер очі хустинкою й спитав ще раз:

— Усе ж таки, як можна навчитися відрізняти добро від зла?

Діти змовкли. Ліза раптом узяла дідуса за руку й відповіла:

— Я розгадала твій секрет. Ти кажеш про Біблію. Повз неї можна пробігти, як це зробив Грицько. Її можна не повірити, як не повірив Стецько. З нею можна познайомитись і постійно повертатися до неї, як повертався Мишко. А можна читати її, вивчати і знати, як знав Тишко.

Дідусь обійняв Лізу:

— Молодець, онуко!

— А хіба в Біблії написано про гриби? — спитав Василько.

— Ні, онучок, — засміявся дідусь. — Але уяви собі, що ми робимо у своєму житті добрі справи та погані. Перші йдуть нам на користь, а другі отруюють нас. От подивись: білий гриб. На що він схожий? Він такий чистий, міцний, надійний.

— Мені здається, це віра, — тихо промовила Ліза. А підосичник — це любов.

— Чому? — спитав Олекса.

— Він дуже гарний, прямий, високий.

— А підберезник?

— Це надія, — поміркувавши, відповіла Ліза.

— А шампінйон? — не вгамовувався Олекса.

— Це правда, істина. Він чистий, білий. Він лишається чистим, пройшовши крізь землю. Він навіть може пробити асфальт. Це правда, яка перемагає.

Дідусь кивнув головою:

— Вірно, онуко. А є ще один гриб, дуже схожий на шампінйон. Тільки він не такий білий, а трішечки зеленкуватий, та ще спідничка на ньому така собі чепурненька. Цей гриб дуже отруйний, я розповідав вам про нього.

— Бліда поганка, — здогадався Олекса. — Вона схожа на правду, але це брехня.

— Як цікаво! — сказав Василь. — Я б ніколи не додумався. Давайте ще!

— А опеньки? — підморгнув дідусь.

— Це дружба! — хором закричали дітлахи.

— А погані опеньки?

— Це компанія, з якою краще не знатися.

Олекса замислився:

— А сиріжки?

Ліза, трохи поміркувавши, відповіла:

— Це ввічливість.

— Ввічливість? Чому? — здивувався Олекса.

— Розумієш, вони всі різні: жовті, зелені, рожеві, фіолетові. Усі вони дуже гарні, прості та не ховаються. Але вони дуже крихкі й не виносять брутального поводження.

— Так, — промовив Олекса, — моя ввічливість від грубого ставлення враз розсипається.

Дідусь заспокоїв Олексу:

— Не сумуй. От подивись на лисички. Що вони тобі нагадують?

— Посмішку, сміх, гумор, радість.

— Саме так! — підтримав Василь брата, — на них просто приємно глянути.

Дідусь потріпав його по рудій чуприні:

— А знаєш, що є й отруйні лисички? Це, мабуть, пустий сміх, злий гумор, дурні жарти.

Ліза посміхнулася:

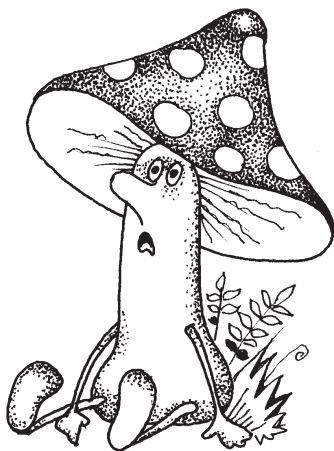
— Як добре, що у наших кошиках тільки дружба, любов, надія та ввічливість!

Дідусь скомандував:

— А тепер — додому! Потішимо бабусю такими знахідками.

Діти підхопили свої кошики і попрямували стежкою додому. Василь обернувся і сказав мухомору, що лишився лежати на галлявині:

— Ти вважаєш, що ти найгарніший, найголовніший, найважливіший? А насправді ти — просто пихатість. І ти нам не потрібен. Прощай, мухоморе!

Перемога над тінню

Йди-но сюди! — покликав Олекса Лізу до вікна. — Дивись, що Василь виробляє.

Ліза визирнула у вікно й засміялася. Молодший братик, озброївшись довгим кийком, воював із своєю тінню. Він наступав на неї то однією, то другою ногою, стрибав із розгону. Василь гнався за нею, бив її шпичаком своєї зброї, проте тінь тікала, залишаючись неушкодженою! Олекса відчинив вікно навстіж і запитав брата:

— Ти що там робиш?

— Не бачиш, б'юся з тінню!

— І як? Вдається?

— Ще б пак! Вона боїться і хоче від мене втекти. Вона навіть стала набагато меншою, — з упевненістю заявив Василь.

— Невже? — засумнівався Олекса.

Василь показав дві глибокі смуги на землі:

— Поглянь! Я зранку відміряв її довжину. Бачиш, наскільки вона стала коротшою?

— І ти думаєш, що тінь покоротшала, тому що ти з нею бився?

— Авжеж! А як інакше?

— Сонце ж піднялося вище! — засміявся Олекса.

— Ні! Я її просто перемагаю — вона боїться мене і зменшується! — і Василь знову накинувся на тінь із своїм кийком. Олекса з Лізою презирнулися.

— Васильку, — не відступав Олекса, — це марна праця. Тінь зменшується, бо сонце здійснює свій звичайний шлях. Зранку тінь довша, тому що сонце знаходиться низько над обрієм і його промені світять під певним кутом. А коли воно піднімається вище, цей кут змінюється, і твоя тінь стає коротшою. Тож немає сенсу боротися з нею. Це не твоя справа — вкорочувати тінь. Це робота сонця.

— Але я не хочу, щоб у мене була тінь! — вередливо відкопирив губу Василь й штиркнув кийком тінь, — вона мені набридла!

— А ти повернися обличчям до сонця. Ти бачиш тінь, коли стоїш спиною до сонця і дивишся униз.

Василь крутонувся на одній нозі й замружився.

— Дивись, твоя тінь вже позаду. Нехай тепер вона тебе наздоганяє, а не ти її, — засміявся Олекса.

Ліза, яка досі мовчки спостерігала за хлопцями, сказала:

— Знаєте, про що я подумала? Мені тепер зрозумілий вірш із Біблії, в якому говориться, що ми, дивлячись на Ісуса Христа, можемо ставати схожими на Нього. Боротьба Василька з тінню дуже подібна до нашої боротьби з гріхом. Ми так прагнемо позбутися його, нападаємо на нього, б'ємо і радіємо, коли бачимо, що він стає меншим.

— А хіба це погано? Адже ми маємо перемагати гріх. Так учать у недільній школі, — зауважив Олекса.

— Так, це правильно. Але дуже часто люди не знають, або забувають, що цю боротьбу ведемо не ми, а Христос. Так само, як Василь не знав, що спекатися тіні можна, варто лише повернутися обличчям до сонця, а не битися з нею.

— Виходить, немає сенсу боротися з гріхом? — обурено запитав Олекса.

— Боротися з гріхом, стоячи спиною до Ісуса, так само безглуздо, як боротися з тінню, повернувшись спиною до сонця, — впевнено відповіла Ліза. — Нам треба повернутися обличчям до Господа й дивитись на Нього. Наш гріх, немов тінь, залишиться позаду.

— Хіба ми зможемо бути схожими на Ісуса Христа, якщо будемо просто дивитися на Нього? — заперечив Олекса.

— Бог дав Своїм дітям дивовижну здатність: поглядаючи на Ісуса й пізнаючи Його, перетворюватися й ставати схожими на Христа. І християни перемагають гріх не тому, що хочуть освятитися, а тому, що Бог освячує їх, — промовила Ліза.

Вона розгорнула Біблію й прочитала вірш на підтвердження: «Ми ж відкритим обличчям, як у дзеркало, дивимось всі на славу Господню, і змінємося в той же образ» (Друге послання до коринтян, глава 3, вірш 18).

Олекса зістрибнув із підвіконня й намалював на землі сонячне коло з променями і кумедного чоловічка.

— Виходить, що, рухаючись у бік сонця, чоловічок наближується до нього. І, пізнаючи Ісуса, ми наближуємось до Нього. Але, не дивлячись на всі намагання, ми ніколи не зможемо зовсім не грішити, так само як не можемо позбутися своєї тіні.

Ліза погортала Біблію:

— Наше тіло завжди буде відкидувати тінь, тому що сонячні промені не можуть пройти крізь нього. Так і з гріхом: доки ми живемо в тілі, гріх буде присутній у нашому житті — тіло буде «відкидати» тінь. «Коли ж кажемо, що не маємо гріха, то себе обманюємо, і немає в нас правди! Коли ми свої гріхи визнаємо, то Він вірний та праведний, щоб гріхи нам простити, та очистити нас від неправди всілякої» — так написано у Першому посланні Івана, у першій главі, в сьомому та восьмому віршах.

Василь, який увесь цей час уважно слухав розмову брата з сестрою, плеснув у долоні й радісно вигукнув:

— А я знаю, де не буде тіні! У Золотому місті! Пам'ятаєш, Лізо, ти читала мені книжку? Там не буде сонця, там скрізь буде світло. Виходить, і тіні не буде.

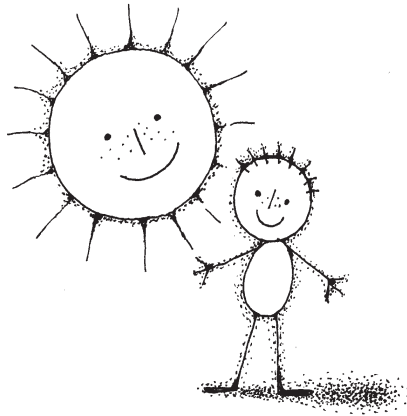
— Так, і гріха там не буде. Бог освятить нас повністю, і наші тіла будуть безгрішні, — підтвердила Ліза. — І всі ті, хто прийняв Христа, зустрінуться у цьому прекрасному місті.

Ліза обійняла братика за худенькі плечі:

— То що, будеш боротися з тінню?

— А як же! — радісно відповів Василь. — Тепер я знаю, як це робити!

І на прощання стукнувши тінь кийком, він повернув до сонця свого кирпатого носа.

Валіза Айболита

У хаті було тихо. Олекса, Ліза та Василь сиділи по різних кутках. Олекса намагався щось читати, Василь гортав альбом із фотокартками, Ліза вишивала, але нитки увесь час або рвалися, або плуталися. Діти вчора посварилися. Усе почалося через дурницю — Олекса взяв без дозволу Лізині фарби. Ліза образилася й обізвала його, Василь утрутився — перепало і йому. Діти кидали одне одному обвинувачення, згадуючи минулі сварки й непорозуміння. До вечора вони розсварилися остаточно. Ні умовляння мами, ні суворі зауваження батька не могли помирити їх.

З учорашнього дня йшов дощ — на вулицю не вийдеш. Насуплені, не дивлячись одне на одного, діти сиділи вдома. Зрідка вони поглядали на дідуса, який, примостившись біля столу, порпався з валізою. Василь не витримав перший:

— Діду, що ти робиш?

— Та от хочу вам дещо показати. Ідіть-но сюди.

Ліза та Олекса підійшли і теж сіли за стіл. Дідусь звернувся до дітей:

— Я не збираюся вас ані сварити, ані мирити, але я хочу поставити вам кілька запитань. Як ви гадаєте, що таке віра?

Олекса відповів перший:

— Це довіра до Бога, знання, що Він є, що Він любить нас.

— А як ми дізнаємося, вірує людина чи ні?

Василь низав плечима:

— Та це відразу видно. Віруючий намагається не грішити, ходить до церкви, молиться.

— Виходить, віра має бути помітною, я правильно зрозумів? — перепитав дідусь.

— Так, — відповіли діти хором.

— А тепер дивіться та слухайте мою розповідь. — Дідусь витяг із під столу валізу, на якій було намальовано червоного хреста. — Як ви гадаєте, чия це валіза?

— Лікаря Айболита! — крикнув Василь.

— Ой, дідусю, ти знову нам дитячі казочки розповідатимеш? — обурився Олекса.

— Я вважаю, що іноді це корисно. Слухайте мою історію, — продовжував дідусь. — У лісі сталося страшне лихо — маленьке Зайчатко зламало ніжку. Воно лежало під деревом і гірко плакало. Мама-зайчиха бігала коло нього, але нічим не могла зарадити. Сорока вже полетіла за лікарем, і тепер усі звірята — і Білочка, і Їжачок, і Борсучок нетерпляче поглядали на лісову стежинку: чи не поспішає добрий лікар на допомогу Зайчаткові? Раптом вони побачили, що поміж ялинок і беріз мигнуло щось біле.

— Іде, іде! Айболить іде! — закричала Білочка.

Але це був не Айболить — на галявинці показався Ведмедик у білому халаті, а в руках він тримав валізу з намальованим на ній червоним хрестиком.

— Ой, Мишко! Який ти схожий на лікаря Айболита! — сказав Їжачок. — І валіза в тебе така сама, як у нього.

— Мишко, ріднесенький, допоможи моєму синочкові! Він зламав ніжку, вилікуй його скоріше! — підбігла до Ведмедика Зайчиха. — Відкривай свою валізу, діставай ліки.

Ведмедик повільно підійшов до Зайчати, подивився на зламану ніжку і похитав головою:

— Не знаю, чи зможу я допомогти. — засумнівався він.

— Як так? — розгублено запитала Білочка. — У тебе і халат білий, і валіза з хрестиком, ти такий схожий на лікаря, чому ж ти не можеш вилікувати бідолашне Зайча?

— Відкривай хутчіш валізу, ми самі подивимося, чим можна допомогти нашому другові, — вимогливо промовив Борсучок.

Ведмедик неохоче відкрив валізу.

...Промовивши ці слова, дідусь відкрив валізу, яка лежала перед ним на столі. Діти, схилившись над нею, здивовано зойкнули:

— Отакої! От так лікар!

— У Мишківій валізі лежало велике дзеркало, гребінець, зубна паста і зубна щітка, якісь блискучі прикраси — і жодних ліків, так само як і в цій валізці, — продовжував дідусь свою розповідь. — Звичайно, Ведмедик не зміг допомогти бідолашному Зайчаті, він був тільки схожий на лікаря, а насправді лікарем не був. Мати валізу із хрестиком — це ще не означає бути лікарем. А тепер заплющіть на хвилинку очі та не підглядайте.

Діти замружилися, а коли дідусь дозволив знову відкрити їм очі, вони побачили, що на валізці вже немає хрестика, а є слово «ВІРА», написане великими літерами. Дідусь продовжив бесіду:

— Коли я запитав у вас, як можна дізнатися, віруюча людина, чи ні, ви відповіли, що це відразу видно — віруюча людина намагається не грішити, молиться, ходить до церкви, тобто намагається показати, що вона — віруюча. Правильно?

— Та-ак... — нерішуче промовив Олекса.

— А тепер будьте особливо уважні, я скажу вам щось дуже важливе. Це дуже добре, коли людина намагається так показати свою віру — гарними вчинками, зразковою поведінкою. — Дідусь устав і пройшовся з валізою по кімнаті. — Я показую людям, що в мене є віра. Але кого я вам нагадую?

— Ведмедика з його лікарською валізою, — тихо сказала Ліза.

— Давайте перевіримо, що тут усередині, — запропонував дідусь.

Відкинувши кришку, він почав діставати коробочки, на яких були написані слова: «СВАРКИ», «ГНІВ», «ЗАЗДРІСТЬ», «НЕПРАВДА», «ГОРДІСТЬ», «ПЛІТКИ», «НЕСЛУХНЯНІСТЬ».

— Чи знайомі вам ці речі?

Діти мовчали...

— Я не ображу вас, якщо скажу, що все це дуже добре знайомиє вам. Вибачайте, але я нагадаю вам учорашні події. Із чого все почалося?

Діти задумалися. Олекса взяв коробочку з написаним на ній словом «ЗАЗДРІСТЬ».

— Я вирішив узяти Лізині нові фарби, тому що вони краще за мої, я позаздрив їй.

— А я, коли побачила, що він малює моїми фарбами, розлютилася на нього, — сказала Ліза і взяла коробочку з написом «ГНІВ», а згодом додала, почервонівши: — Тут іще не вистачає слова «ЖАДІБНІСТЬ».

— І «ПЛІТКИ» — додав Василь. — Це я в усьому винний, я пішов і сказав Лізі, що Олекса узяв фарби.

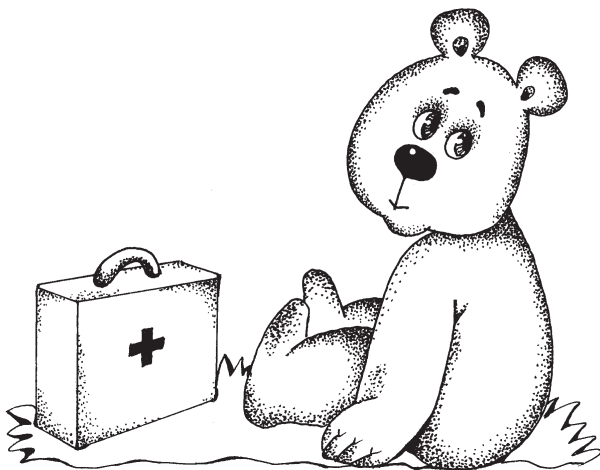
— І вийшла «СВАРКА», а потім «ГОРДІСТЬ» і «НЕСЛУХНЯНІСТЬ», коли ми не хотіли миритися і просити одне в одного пробачення, — сумно сказала Ліза.

— Давайте зараз помиримося! — витираючи сльози, запропонував Василь і обійняв сестру. Діти з радістю попросили пробачення одне в одного. Дідусь, усміхаючись, спостерігав, як світ-

лішали їхні обличчя й починали сьяти очі. Після примирення Василь раптом запитав у дідуся:

— А Зайча, що з ним?

— Не турбуйся, усе гаразд. Незабаром прийшов справжній лікар Айболить із справжньою валізою, в якій були всі необхідні інструменти та ліки. Лікар вилікував Зайча, і воно тепер абсолютно здорове й щасливе.

Послання з чорного ящика

Напередодні маминого дня народження Андрій отримав двійку з математики.

Йому дуже не хотілося засмучувати маму, і тому він вирішив виправити оцінку. Озброївшись червоною ручкою та лезом, Андрій узявся за справу. Він уперше в житті зважився на таке і через брак досвіду на місці двійки в нього виникла жахлива дірка. Іншого не залишалося, як видерти аркуша. Увечері мама не перевірила щоденник, а наступного дня, у п'ятницю, вчителька зібрала всі щоденники на перевірку. Вона одразу помітила, що в щоденнику Андрія бракує сторінки. І коли Андрій отримав його перевіреним, то побачив, що там знову стоїть величезна двійка та ще й зроблено запис: «Ваш син обманює вас і мене. Прошу терміново прийти до школи».

З важким серцем ішов Андрій додому. В його портфелі лежав подарунок для мами — люстерко в красивій рамочці, яку він зробив власноруч. І ще один «подарунок» — жирна двійка і запрошення батьків до школи. І все це саме сьогодні! «Я не можу

показати мамі щоденника. Я взагалі не можу показати його вдома!» — у розпачі думав Андрій.

А вдома царював святковий настрій. Бабуся з мамою прикрашали торт і тістечка. Тато ставив у холодильник лимонад, апельсини та інші смачні речі. Андрій одразу кинувся йому допомагати. Потім вони з татом розкладали великий стіл і допомагали бабусі накрити його. О шостій годині почали збиратися гості. Прийшов мамин брат із родиною, мамині колеги з роботи, татів начальник зі своїм сином. Усі вітали маму, казали, як її шанують. Мама була радісна й трохи зняковіла. Вечір пройшов добре. Татів начальник розповідав різні цікаві історії. Коли гості розійшлися, а хазяї вимили посуд й склали стіл, мама підійшла до Андрія, обійняла його і сказала:

— Дякую, синку, за твій подарунок. Мені здається, що у твоєму люстерку я на десять років молодша й у сто разів вродливіша.

Андрій довго не міг заснути через сором і відчай. Вранці він не знав, що робити зі щоденником. Він заховав його, засунувши у рукав куртки. Коли мама запитала, як справи у школі, Андрій відповів, що все гаразд. Мама попросила щоденник, щоб розписатися в ньому, але Андрій удав, нібито шукає його й ніяк не може знайти.

— Мамусю, я, мабуть, забув його в школі. У понеділок принесу, — збрехав він.

Потім Андрій вийшов на подвір'я, зайшов за будинок і закопав щоденник у заметі біля сараю. На серці в нього лежав тягар. Друзі кликали його грати у сніжки й кататися на санчатах, але Андрій не хотів. Він трохи повештався вулицею і повернувся додому. Так проминула субота, такою ж безрадісною видалася й неділя.

Із завмираючим серцем прийшов Андрій у понеділок до школи. Учителька запитала:

— Чому не прийшли твої батьки?

— Сьогодні вони не можуть. Мама сказала, що прийде завтра, — знову збрехав Андрій.

— Добре, я почекаю до завтра, — відповіла вчителька.

Після уроків Андрій не квапився додому. Ішов сніг, було холодно й хмарно. «Що робити? Що робити? — думав хлопчик. — Я не можу сказати вдома, що я всіх обманював! Я не можу сказати, що закопав щоденник у сніг. Мамі буде соромно, що в неї такий син. А тато... Він ніколи більше не повірить мені. Вони не зможуть любити мене. Адже я їм збрехав!»

Андрій ішов і плакав. Сніг танув у солоних струмочках, що тепли по його обличчю. «Придумав! Я захворію, не піду завтра до школи, а потім... Потім буде видно!» — Андрій почав їсти сніг, зняв шапку й шарф, розстібнув куртку. Він дуже змерз.

— Де ти так довго був? — спитала мама. — У тебе якийсь дивне обличчя. Що з тобою?

— Нічого, — відповів Андрій. — Нас затримали в школі. Я змерз і втомився.

Він не захотів обідати, роздягнувся й ліг у ліжко. Йому хотілося заснути, щоб забути про все: про двійку, про щоденник, про вчительку. І він заснув важким сном. Увечері Андрій прокинувся від того, що боліла голова. Мама поміряла температуру — 38,5. Зранку прийшов лікар і сказав, що в хлопчика ангіна. В Андрія дуже боліло горло. Ліки, які виписав лікар, були гіркі й відразливі, але Андрій не помічав цього, бо думав лише про одне: йому не потрібно йти до школи!

Два тижні хлопець хворів. Наприкінці другого тижня його прийшли провідати однокласники й розповіли чудову новину: їхня вчителька пішла у відпустку, тому що в неї мала народитися дитина. Андрій від радості аж підстрибнув на ліжку.

Повернувшись після хвороби до школи, Андрій з новими силами взявся за навчання й незабаром надолужив пропущене. Мамі він сказав, що щоденник пропав і його не можуть знайти. Мама дала гроші, й Андрій купив новий. Так поступово все забулося, тільки іноді Андрію раптом ставало гірко й соромно.

Весна того року була стрімкою та кипучою. Сніг зійшов дуже швидко, бруньки на деревах ніби вибухали й одразу перетворювалися на

листочки. Весна принесла свої турботи: город, сад, двір — усе це чекало на дбайливі руки господарів. Андрій допомагав батькові — обкопував дерева, фарбував паркан, прибирав сміття.

Того дня, закінчивши роботу, мама, тато й Андрій присіли на лавочці у дворі. Тато мріяв, як вони поїдуть у серпні на море. Аж раптом до них підбіг їхній собака Пірат і, поклавши біля ніг Андрія щось брудне й мокре, віддано гавкнув і подивився хлопчикові у вічі.

— Що це ти притягнув, Пірате? — зацікавився батько.

Андрій наче морозом пройняло. Біля його ніг лежав старий щоденник. Мама уважно подивилася на сина й сказала:

— Здається мені, я знаю, що це. А ти, синку, впізнаєш?

Андрій щось промимрив у відповідь.

— Що відбувається? — поцікавився батько.

— Давно, ще взимку, за досить загадкових обставин у нашого сина зник щоденник, — сказала мама. — І зараз наш пес знайшов його й повернув власникові. Тільки я не бачу радості на його обличчі.

Андрій, понуривши голову, згорав від сорому.

— Чи знаєш, синку, що таке «чорний ящик»? — почекавши, запитав тато.

Андрій, ковтаючи сльози, заперечно хитнув головою.

— Такий ящик є в кожному літаку. Це такий апарат, який записує всі команди командира екіпажу, розмови штурманів, пілотів. І якщо трапляється катастрофа, серед уламків літака шукають цей ящик, тому що в ньому залишається запис останніх слів членів екіпажу. І за цим записом фахівці визначають причину катастрофи. Запис у чорному ящику дуже важливий — він допомагає знайти й усунути причини, через які сталося лихо. У такий спосіб можна відвернути можливість катастроф у майбутньому.

Батько почав перегортати мокрі сторінки, які позлипалися.

— Поки що все нормально... Чотири, п'ять, п'ять, ще дві четвірки. Ось останній запис. Двійка та запрошення до школи.

Андрій не витримав і розплакався:

— Я не хотів. Я не міг! У мамі був день народження, я не хотів її засмучувати.

— І ти вирішив, що обман кращий за правду?

— Я розумів, що це погано, але я не міг!

— Але наступного дня в мене не було дня народження, чому ж ти не зізнався тоді?

— Я обманув вас, я боявся, що ви не пробачите мені цього. Я думав, що коли ви про це дізнаєтеся, то не будете мене любити, — плакав Андрій.

— Те, що ти зробив, дуже погано, — сказав батько, поклавши руку на плече сина. — Але запам'ятай: ані я, ні мама ніколи не розлюбимо тебе, тому що ти наш син. Але ми відповідаємо за тебе, за те, яким ти виростеш, тому повинні навчити тебе казати правду, навіть якщо тобі дуже важко зробити це.

— Знаєш, Андрію, правда має одну дуже гарну якість: її важко приховати. Ніколи не ховай її. Брехня — небезпечна річ, вона позбавляє людину миру та спокою. Пригадай, скільки гірких хвилин ти пережив через цю двійку. Вона не варта цього, — додала мама.

— Я ніколи не буду обманювати вас, — пообіцяв Андрій. — Дякую тобі, Пірате, — хлопчик обійняв собаку. — Якби ти знав, як ти мені допоміг!

Як Равлик був Павликом

Як мені набридло це нудне й нецікаве життя! Кожного дня одне й те саме. Що я бачив, окрім цього куща дикого винограду та високого дерев'яного паркану? — скаржився маленький Равлик своїй матері.

— Чим тобі не до вподоби наш кущ? — здивовано запитала мама. — Ми з твоїм татом прожили тут усе своє життя. Тут мешкали й наші батьки. Тут ми завжди знаходили собі їжу та місце для ночівлі. А цей паркан надійно охороняє нас.

— Єдине, що мені до вподоби у вашому улюбленому паркані, — це дірка. Крізь неї я можу, принаймні, спостерігати за чужим, цікавим життям, — дратівливо пробуркотів Равлик.

— Спостерігай, якщо не можеш знайти кращої справи. Але обережніше, не висовуйся, аби потім не шкодувати через свою цікавість, — попередила мама.

Маленький Равлик підповз до свого заповітного куточка — дошки в паркані, в якій була кругла дірка. Там, за парканом, був дитячий садок. Равлик годинами спостерігав, як на

майданчику граються діти. Хлопчики та дівчатка гойдалися на гойдалках, будували у пісочниці казкові замки, грали у м'яча, возили у колясочках ляльок. Яке життя! Висунувши ріжки, Равлик із захопленням роздивлявся все, що відбувалося на майданчику. Раптом неподалік від нього у паркан улучив м'яч. Від несподіванки Равлик утратив рівновагу й вивалився на пісок по інший бік паркану. За кілька секунд він опинився у міцній дитячій долоні.

— Дівчатка! Я равлика знайшла! — пролунав радісний крик дівчинки.

На цей вигук одразу ж позбігалися подружки.

— Світланко, дай подивитися! Дай потримати! — галасували вони.

— Не дам! Це буде мій синочок — Павлик, — відповіла Світлана.

Дівчатка із заздністю дивилися на неї. Світлана стулила долоньки човником і прошепотіла:

Равлику, равлику, висунь ріжки,
Дам тобі дві сироїжки!

Равлик поволі висунув ріжки, розплющив оченята й побачив перед собою кирпатий ніс і два зелених ока. Він поворушив ріжками, і тієї ж хвилини брудний палець штрикнув його по кінчиках ріжків. Равлик відсмикнув їх, а дівчинка голосно засміялася:

— Дивіться, дівчатка, як він смішно ховає ріжки!

Повторивши це декілька разів, Світлана попрямувала до гойдалки:

— Павлику, хочеш погойдатися на гойдалці? Сідай, я потримаю тебе, щоб ти не впав.

Світлана почала розгойдувати гойдалку. Маленькому

Равликові було боязко, аж подих перехопило. Нарешті дівчинці набридло гойдатися, і вона пішла до пісочника. Там, орудуючи совками та лопатками, копирсалися дітлахи. Вони будували замок і садок. Підійшовши до них, Світлана запитала:

— Чи готовий королівський палац? До вас завітав принц Павлик.

— Ура! — закричали замурзані «будівельники».

Світлана посадила Равлика на замкову башту. Равлик обережно висунув рижки. Світлана підхопила його зі словами:

— А тепер ходімо — гулятимеш королівським садом. Дивись, які гарні клумби, а ось тут ростуть пальми, а тут — місток.

Світлана посунула Равлика по піску. Піщинки боляче дряпали його ніжне тільце. Невдовзі й це набридло Світлані, і вона, засунувши свого «синка Павлика» до кишені, побігла до подружок, які стрибали через скакалку. За хвилину вона весело стрибала, а бідний Равлик, зіщулившись від болю та страху, тихенько плакав у кишені.

Настав вечір. За дітьми почали приходити батьки, і майданчик збезлюднів. Нарешті й за Світланкою прийшла мама. Дівчинка кинулася назустріч мамі, розповідаючи всі новини дня:

— Сьогодні в Сергія випав зуб, на підвечірок давали вівсяне печиво, за Юлею прийшла її двоюрідна тьотя, а Кирило знову облився компотом.

Новин було так багато, що про Равлика Світлана згадала тільки вдома, за вечерею. Вона витягнула його з кишені й почала частувати булкою з варенням:

— Їж, Павлику, це дуже корисне полуничне варення. Ой, як же ти замурзався! Ой, лишенько, як не соромно! Треба бути охайним. Ходімо тепер умиймося, бо час вкладатися спати.

Світлана понесла Равлика до ванної, узяла мило й почала його мити, примовляючи:

— Ну от, тепер інша річ. Тепер ти чистий, Павлику. Ходімо до ліжечка, я тебе загорну, заспіваю тобі колискової.

Світланка витерла Равлика рушником, загорнула у велику носову хустину й поклала до маленької іграшкової коляски, наспівуючи:

— Баю-бай, баю-бай!

Незабаром вона й сама лягла в ліжко і спокійно заснула. Равлик тихо плакав у ляльковій колясці. Мило боляче щипало йому очі, він не міг поворухнутися, йому було задушно й незручно. Равлик не стулив очей за цілу ніч, з острахом очікуючи наступного дня.

Вранці мама розбудила Світланку. Дівчинка потягнулася, потім рвучко схопилася з ліжка й підбігла до коляски:

— Павлику, підйом! Ходімо вмиватися!

Світлана взяла Равлика й попрямувала до ванної:

— Спочатку ми почистимо зубки.

— Із ким це ти розмовляєш, Світланко? — здивовано запитала мама, зазираючи до ванної.

— Це Павлик, ми з ним будемо чистити зубки, — відповіла Світлана, показуючи зубну щітку з пастою.

— Равлик? Звідки він у тебе?

— Я вчора знайшла його на майданчику. Це мій синочок Павлик. Він дуже слухняний. Він добре їсть і любить умиватися з милом. Я гойдала Павлика на гойдалці та стрибала з ним через скакалку, — розповідала Світлана.

— Покажи мені його. Він ще живий? Невже ти не розумієш, що ти мучиш його? Равлик — не іграшка, це жива істота. Він не їсть їжі, до якої звикла ти. Його не можна мити з милом. Йому не потрібно чистити зуби.

— Мені теж не подобається мило! Але ти чомусь примушуєш мене вмиватися, — відповіла Світлана.

— Ти — людина. Для твоєї шкіри мило корисне. Подивись, яке ніжне тільце в равлика. Бачиш, який у нього міцний будиночок, він захищає равлика, тому що його дуже легко поранити. Йому, напевне, було дуже боляче від твоїх забав.

— Я не хотіла завдавати йому болю, — схлипнула дівчинка.

— Не плач, доню, ми віднесемо равлика туди, де ти його знайшла. Будемо сподіватися, що він не загине, — заспокоїла доньку мама.

Дорогою до дитячого садка мама тихо сказала Світлані:

— Кожна жива істота на цій землі має своє місце, свій рідний дім. Ми не повинні завдавати шкоди нікому, не можна втручатися у чуже життя. Дуже легко нашкодити маленькому беззахисному створінню й навіть згубити його. Бог довірив людям землю для того, щоб вони володіли всім, що її наповнює. Людині дані розум і серце, щоб правильно керувати всім тим природним багатством, яке її оточує.

— Мамусю, я ніколи більше не буду чіпати ні равликів, ні метеликів, ні коників. Я не буду лякати птахів, не буду даремно зривати квіти й листя. Я берегтиму й захищатиму все живе, — пообіцяла Світлана, дивлячись мамі у вічі.

— І не забувай дякувати Богові за те, що Він подарував тобі все це.

Мама з дочкою підійшли до дитячого садка.

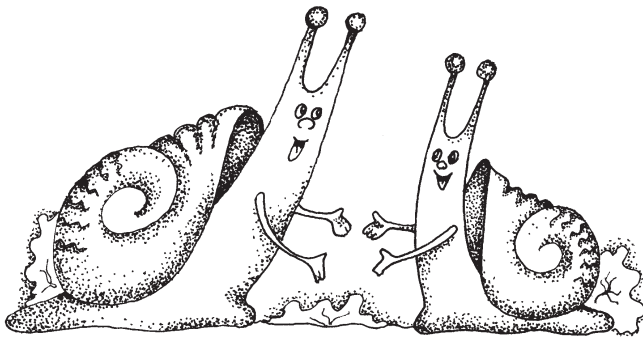
— Де ти знайшла цього равлика? — запитала мама.

— Ось тут, біля паркану, — відповіла дівчинка.

— Отже, він приповз із того боку, де росте дикий виноград. Там ми його й залишимо. Повзи, равлику, до себе додому. Ми тебе більше не чіпатимемо.

Маленький Равлик поповз по гілці рідного куща винограду. Він думав: «Який прекрасний мій дім! Цей кущ — найкращий у світі, найгарніший, найчудовіший! І мені дуже подобається

паркан, він так надійно захищає мене. Я більше не буду під-
повзати до дірки, я тепер знаю, що цікавість та заздрість не
доведуть до добра».

Не бійся Чорного Розбишаки

Не відпущу! Нізащо не відпущу! — кричала Горобчиха, розчепіривши скуйовджені крила. — Чирikusику, синку, послухай матусю. Навіщо тобі сьогодні летіти на город? Навіщо наражати себе на небезпеку?

— Немає там ніякої небезпеки, мамо! Ми туди щодня літали. Це ж наш город!

— Ти — просто неслух! — Горобчиха повернулася до Горобця. — Батьку, хоч би ти йому щось сказав!

— Цвінь-цвірінь! — грізно подивився на сина Горобець.

— Але, тату!

— Я тобі зрозуміло сказав: цвінь-цвірінь!

Цієї миті до схвильованої гороб'ячої зграйки підлетіла стара Ворона.

— Що сталося, друзі мої? Що за колотнеча у вашій родині?

— Добридень, тітонько Вороно. Хіба ви не чули страшну новину — в нашому городі з'явився Чорний Розбишака? — зробивши величезні круглі очі відповіла Горобчиха.

— А наш Чирикусик хоче туди летіти, — додав Горобець.

— Що за Чорний Розбишака? Як він виглядає? — зацікавилася Ворона.

— Він потворний, страшний і злий. Він ледве не з'їв Чіпа та Піпа, — зацвірінькали горобці, перебиваючи одне одного.

— Тихіше, тихіше! Будь ласка, не всі одразу! Нехай Чіп сам розповість, як усе було.

— Ми з Піпом вирішили полетіти на город рано-вранці. Ще здалеку ми побачили, що серед городу стоїть незнайомиць. Він не був схожий ні на нашого Господаря, ані на Сусіда.

— Він був дуже високий, худий. У нього була лише одна нога! — втрутився Піп. — На голові в нього був капелюх, а обличчя зовсім не видно. Ми підлетіли ближче, й тут він як заग्रимає в'язанками консервних бляшанок, які тримав у руках! І як кинеться за нами навздогін!

— Добре, що ми так швидко літаємо, — продовжував Чіп. — Він гнався за нами через увесь город, через луг, аж до старого млина. Він іще з півгодини ходив навколо млина й гуркотів своїми бляшанками. Ми сховалися під стріхою, і він нас не помітив.

— А ви певні, що то Чорний Розбишака гримав бляшанками? Може, то від страху стукотіли ваші боягузливі серця?

Горобчики ніяково презирнулися. Горобчиха заступилася за синів:

— Не звинувачуйте їх у боягузтві. Іноді корисніше накивати п'ятами, ніж виявити необережність. Наприклад, що ви робите, тітонько Вороно, коли наближається Андрій з рогаткою?

— Кар-кар! Не заперечую, хоробрість у такому випадку недоречна, — погодилася Ворона. — Але, запевняю вас, що ви даремно боїтеся Чорного Розбишаки. Ви ж довіряєте моїй досвідченості, відпустіть Чирикусика зі мною. Ми повернемося неушкодженими, запевняю вас.

— Ура! Я полечу з тітонькою Вороною, можна, матусю? — аж підскаочив від радості Чирикусик.

— Ні, ні! — знову захвилювалася Горобчиха.

— Хай летить, — дозволив Горобець.

— Але ж це не розумно! — заперечила Горобчиха.

— Я сказав: цвінь-цвірінь!

Ворона та маленький горобчик полетіли в бік городу. Ще зда- леку вони побачили високу дивну постать. Горобча зменшило швидкість:

— Так, вигляд у Чорного Розбишаки справді страхітливий. Да- вай-но присядемо на тин і поспостерігаємо за ним, — запропо- нувала Ворона.

Чирикусик радо погодився. Вони вмостилися недалеко від за- гадкового незнайомця й почали розглядати його.

— Подивися, Чирикусику, у нього лише одна нога. Як ти вважа- єш, на одній нозі можна швидко бігати? — спитала Ворона.

— Думаю, що мене йому не наздогнати.

— А як ти гадаєш, чи може він тебе побачити? — продовжува- ла ставити запитання Ворона.

— Капелюх закриває йому все обличчя, навряд чи він бачить нас, — жваво відповів Чирикусик.

— На мій погляд, в нього взагалі немає обличчя.

— І справді! У нього немає голови, замість голови — капе- люх! — зацвірінькав горобчик. — Я не боюся тебе, безголовий Розбишако!

Цієї миті налетів вітер, і в'язки консервних бляшанок у руках Чорного Розбишаки гучно загрюкотіли. Чирикусик аж підстриб- нув від страху й сховався за спину тітоньки Ворони.

— Не бійся, малий, — засміялася Ворона. — Це все, що він уміє, — грюкати бляшанками.

— Ви в цьому впевнені? — запитав Чирикусик, визираючи в неї з-за спини.

— Абсолютно! — відповіла Ворона. — Я з ним знайома. Ніякий він не Розбишака, він і ходити не вміє. Це звичайнісіньке собі Городнє Опудало. Навіть бляшанками грюкає не він, а вітер.

— Ха-ха-ха! — засміявся горобчик. — Агов, ти, Опудало Городнє, я тебе не боюся! Це наш город, ми сюди все одно будемо прилітати!

Чирикустик підлетів до опудала й сів на його капелюха. Опудало гриміло бляшанками, його розірвана сорочка майоріла проти вітру, проте горобчику не було страшно. Він знав, що опудало може лише лякати, і все.

У Біблії ми читаємо про ворога нашого Господа — сатану. Багато хто боїться його та перебільшує його здібності та можливості. Він — хитрий і підступний. Але все, що він уміє, — це лякати й обманювати. Він не всемогутній і не всюдисущий, як наш Бог. Це — ангел, який не послухався Творця і був скинутий з неба. Ісус переміг його на Голгофі. Не бійся ворога та його слуг. Його мета — налякати тебе, похитнути твою віру. Але тим, хто довірився Господу, дітям Божим, Ісус допомагає перемагати обман ворога.

Розділ 3
А в мене знову запитання

Хто поїде на «рипучому коліні»?

Ми з Катрусею випірнули з підземного переходу й мерщій рушили до автобусної зупинки. Проте нам довелося зменшити швидкість, бо ми з прикрістю побачили, що від зупинки саме «відчалував» наш сорок п'ятий номер — великий жовтий «Ікарус», який ми називали «рипуче коліно». Таку назву автобус отримав через те, що складався з двох половинок, з'єднаних «гармошкою». На поворотах ця «гармошка» зітхала, крєктала й рипіла на різні лади. Поворотів було багато. Автобус їхав повільно та незграбно. За цим самим маршрутом ходив також інший автобус, який називався «таксобус». Цей новий київський винахід відрізнявся від «рипучого коліна» — це був гарний комфортабельний автобус, але з подвійною платою за проїзд. Саме з цієї причини він ніколи не був переповнений. Підійшовши до зупинки, ми побачили, що до неї підїхав червоний таксобус. Зазвичай ми на ньому не їздили, нам не хотілося платити зайві гроші. Люди, що підходили до зупинки, теж не поспішали сідати в нього. Аж раптом ми з Катрусею помітили, що до лобового скла прикріплено аркуш паперу, на якому великими літерами на-

писано: «Ціна за проїзд — 20 копійок». Ми не повірили власним очам і вирішили спитати кондуктора, чи правда це. І кондуктор, і водій, усміхаючись, підтвердили, що нам не привиділось і що вартість проїзду — 20 копійок. Ми купили квитки й увійшли в автобус. Він був порожній, тому ми сіли на найкращі місця й задивилися у вікно. Того осіннього ранку погода була не надто весела — мжичив дощ, небо було важке, сіре. На зупинці зібралось багато людей, котрі стояли, піднявши коміри, та з недовірою дивилися на аркуш паперу на лобовому склі таксобуса. Ніхто не заходив...

— Мамо, а чому вони стоять? Чому не сідають в автобус? — запитала Катя.

— Вони чекають на «рипуче коліно».

— Але ж на аркуші написано, що квиток коштує стільки ж, чому вони не заходять сюди?

— Вони не вірять написаному, — відповіла я доньці.

— Та вони ж можуть запитати в кондуктора чи в нас! Давай-но покличемо їх! — запропонувала Катруся й почала розмахувати руками, запрошуючи людей до автобуса. Кілька чоловік підійшли до кондуктора, а потім увійшли й сіли у м'які крісла. До дверей несміливо потяглися найрішучіші пасажири. Вони зупинялися на сходах і з'ясовували в кондуктора, скільки коштує квиток. У цей час до зупинки підїхало довгоочікуване «рипуче коліно». Уся юрба кинулася на штурм дверей.

— Мамо, дивися! — закричала Катя. — Навіть ті, хто вже збирався увійти до нашого автобуса, побігли разом з усіма. Навіть ті, хто вже стояв на сходах, вийшли і юрмляться там!

Наш таксобус відїхав від зупинки. Озирнувшись, ми бачили, як «рипуче коліно» хитається й нахилиється, приймаючи все нових і нових пасажирів.

— Але чому вони не схотіли їхати з нами? Адже вони б нічого не втратили, а їхали б у хорошому автобусі... — задумливо сказала Катя.

На кожній зупинці повторювалося те саме. Люди з недовірою поглядали на аркушик на склі таксобуса, а угледівши «рипуче коліно», кидалися до його дверей.

— Але ж те, що написано на аркуші, правда! Чому ж вони не вірять? Як можна довести людям, що це правда? — спитала в мене Катя.

— Єдиний доказ тому — те, що ми з тобою їдемо в цьому автобусі за 20 копійок. Потрібно просто зайти в нього та їхати. Але кожен вибирає сам, на чому їхати й кому вірити.

Ця ситуація нагадує мені ставлення людей до Біблії. Багато хто не вірить їй, навіть не роблячи спробу дізнатися, про що вона говорить. Деякі відмовляються від неї, думаючи, що Бог вимагатиме від них щось неможливе. А решта просто вибирають те, що всім відоме й перевірене на власному досвіді. І сідають на «рипуче коліно»... Як усі...

Не можна довести, що Біблія правдива. Не можна довести, що Бог є, що Ісус помер за наші гріхи. Не можна довести, що ми маємо вічне життя. Єдиний доказ тому — наша віра.

Ми віримо Богові й Біблії. Ми їдемо в «гарному автобусі». Приєднуйтеся до нас!

Відпочиньмо у тіні гірчиці

Що за дивовижні дерева ростуть в інших країнах! Хлібне, наприклад. Чи пляшкове. Захотів хліба — будь ласка! Не треба ні до крамниці бігти, ні в черзі стояти, ні гроші платити. Заліз на дерево, нарвав собі булочок, бубликів, кілька ватрушок захопив — їж собі на здоров'я. Або зібрався ти на пляж позагоряти, а компот налити нема у що. Ніякого клопоту! Адже у тебе біля будинку пляшкове дерево гілки розкинуло. Пляшки достигли — бери скільки завгодно!

Мабуть ти зрозумів, що я жартую. Не ростуть на хлібному дереві бублики та ватрушки. А назвали його так тому, що воно має пористу деревину, схожу на свіжоспечений хліб. І на пляшковому дереві пляшки не ростуть, просто його стовбур формою нагадує пляшку.

Є ще одне дивовижне й цікаве дерево, про яке я хочу розповісти. Це гірчичне дерево. Коли чуєш цю назву, здається, що на ньому обов'язково мають рости баночки з гірчицею. Але це не так, на ньому ростуть маленькі стручки, в яких ховається дрібнеське насіння. От саме з цього насіння люди й навчилися робити гірчицю. Ця рослина поширена в багатьох країнах, і в нашій також. Але якщо хтось

тобі її покаже, то ти, скоріш за все, розсмієшся. І знаєш чому? Тому що це буде низенький непоказний кущик, який аж ніяк не можна назвати деревом. Річ у тім, що розмір цієї рослини залежить від кліматичної зони, в якій вона росте. У тих країнах, де тепло, вона виростає високим крислатим деревом, у тіні якого можна сховатися від пекучих променів південного сонця. Пташки злітаються до цього дерева й ховаються в його гіллі.

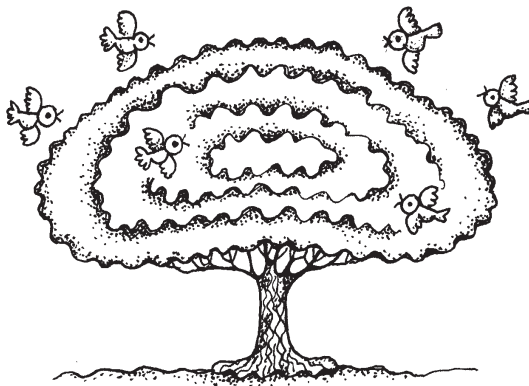
Про маленькі зернятка гірчичного дерева написано в Біблії. Ісус Христос казав Своїм учням: «Царство Небесне подібне до зерна гірчичного, що взяв чоловік і посіяв на полі своїм. Воно найдрібніше з усього насіння, але, коли виростає, більше воно за зілля, і стає деревом, так що птаство небесне злітається, і кублиться в віттях його».

Де ж знаходиться Боже Царство? Воно знаходиться на небесах, і царює там Ісус Христос. А ти б хотів жити у вічному Царстві добра і щастя?

У Біблії говориться, що це Царство повинне початися в твоєму серці. Попроси Ісуса, щоб Він став твоїм Царем, твоїм Господом, запроси Його в своє серце.

Христос дасть початок твоєму новому життю, яке триватиме й на небесах і ніколи-ніколи не скінчиться!

Дозволь маленькому зернятку твоєї віри сягнути гіллям аж до неба.

Що росте на сикоморі?

Який засіб від дитячих сліз найкращий, на ваш погляд? Мабуть, цукерки. Або щось солоденьке, смачненьке. І мами, і діти підтвердять це. Сльози на очах висихають дуже швидко, якщо за щокою у малюка з'являється льодяник.

А як було раніше, ще до того як люди вигадали «Золотий ключик», «Дюшес» та «Чупа-чупс»? Чим заспокоювали матусі своїх хлопчиків і дівчаток дві тисячі років тому, коли не було фабрик, які виготовляють карамельки, іриски та шоколадки?

Запевняю вас, що й тоді було багато смачних речей, які могли висушити дитячі сльози.

Вам подобається мед? А ізюм, фініки, курага? Або сушені фігі, наприклад?

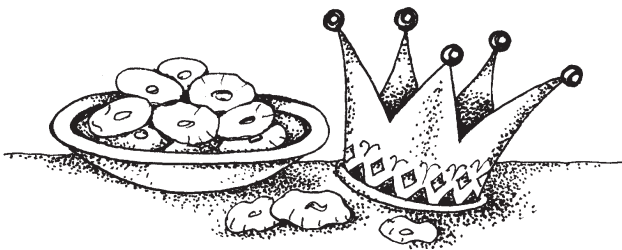
Так... доведеться зробити зупинку. Багато хто з вас куштував фігі, але в нас вони мають іншу назву — інжир. Сушений інжир — це солодкий, смачний сухофрукт. Коли читаєш Біблію, назва «фігове дерево» зустрічається доволі часто. Це дерево любили й поважали на Сході. Ну як не цінувати й не захоплюватися деревом,

яке приносить чудові плоди тричі на рік! Наприкінці червня на ньому визрівають гарні, смачні й ніжні плоди. Потім поряд із цими ранніми фігами з'являються літні фіги. Вони визрівають наприкінці серпня й довго висять на гілках. У серпні поряд з літніми з'являються зимові фіги! Вони дозрівають наприкінці осені, коли листя вже облетіло. Зимові фіги можуть висіти на дереві аж до початку весни. Виходить, що фігове дерево дає плоди впродовж цілого року. Встигай тільки врожай збирати! Фіги їли свіжими й сушили у в'язанках. Ними ласували дорослі та діти. Цар Давид одного разу отримав у подарунок двісті в'язанок фіг.

Але, все ж таки, що росте на сикоморі, на дереві, про яке теж згадується у Біблії (наприклад, у Першій книзі царів, глава 10, вірш 27)? Ніколи не здогадаєшся!

Фіги!

Річ у тім, що сикомор — це єгипетське фігове дерево. Його плоди дуже схожі на ті, що ростуть на ізраїльському фіговому дереві. І якщо тебе колись пригощатимуть сушеним інжиром, не забудь подякувати за царське частування. Смачного!

Плече друга

Нам подарували черепаху. До цього вона жила в однієї дівчинки, а ще раніше — в якогось хлопчика. Ніхто навіть не знав, скільки їй років і, взагалі, звідки вона взялася. Кожного разу її нові господарі давали їй нове ім'я. Але для черепахи це не мало значення — вона не озивалася на жодне з них.

І от ця дивна тварина з новим ім'ям Клава з'явилася в нашій оселі. Кілька днів уся наша родина із задоволенням вовтузилася з нею. Ми спостерігали, як вона їсть, повзає, проводили досліди: катали на іграшковій вантажівці, купали, перевертали до гори ногами. Вона повзала по кімнаті, цокаючи по паркету своїми незграбними лапками, і весь час намагалася потрапити комусь під ноги. Кілька разів її ненароком «відфутболювали», і вона, перекинувшись на спину, крутилася під загальний сміх і вибачення. Це ставало небезпечним для Клави, і ми знайшли вихід — вирішили поселити її у старому акваріумі. Наша черепаха була наземною, тому з акваріума довелося зробити тераріум. Ми насипали туди камінців, поклали суху траву, поставили мисочки з їжею та водою, і наша Клава оселилася в «новій квартирі».

Вона швидко призвичаїлася, і її життя плинуло спокійно й одноманітно. Вона спала та їла, їла та спала. Ми не часто непокоїли її. Іноді Катруся клала її в кошик і несла на прогулянку до ботанічного саду, іноді ми купали її, іноді пускали погуляти по кімнаті. А зазвичай вона сиділа у своєму скляному будиночку й ліниво спостерігала за нами.

Проте одного разу її безтурботне життя було порушене — до неї підселили нових мешканців. А сталося це так.

Ми помітили, що в ніші на кухні постійно чути якесь підозріле шарудіння. Минуло кілька днів, і ми вирішили подивитися, що ж там таке. Ми зазирали в нішу й виявили джерело незрозумілого звуку. Шерхіт походив зі старої поштової скриньки для листів і газет, яку чомусь свого часу не викинули, а вирішили зберегти (напевне, як «музейний експонат»). А здійняли це шарудіння двійко маленьких мишенят. Їхня мама, напевно, пішла й десь заблукала. І ці двоє мишачих малят залишилися самі. Я не знаю, скільки днів просиділи вони там, налякані та голодні. Коли ми витягли малюків зі скриньки, вони мали такий жалюгідний вигляд, що всі й забули, що це — миші, тварини, які завдають шкоди. Це були дві живі істоти, знесилені та безпомічні. Ми перш за все нагодували їх. Вони з'їли все, що їм запропонували, й запитливо подивилися на своїх рятівників. Від довгого голодування мишенята були зовсім худенькі, їхні голови здавалися величезними порівняно з тулубом. Постраждали потребували, якщо не лікування, то, принаймні, піклування.

От тоді ми й прийняли рішення потіснити Клаву й пустити мишенят до її оселі. Клава байдуже поглянула на двох наших нещасних пуголовків, котрі завмерли в найдальшому куточку акваріуму. Вони, притулившись одне до одного, зі страхом дивилися на жажливе «чудовисько» й чекали, коли воно їх з'їсть. Та Клава не стала їсти мишей, їй вистачало тієї їжі, яку вона щодня отримувала від нас.

Щоб мишенята не почали рити нірку в акваріумі, ми кинули їм старі Катрусині рукавички. Мишенята швиденько зайняли кожен свою. Тепер вони почувалися безпечно.

Клава з ними жила мирно, проте коли вони намагалися щось поцу-

пити, черепаха робила різкий рух і шипіла. Але це не дуже допомагало, тому що мишенята були на диво дружні й завжди діяли спільно — одне відволікало Клаву, а друге у цей час крало їжу. Коли Клава була в доброму гуморі, вона дозволяла мишенятам трішки покататися на собі. Це було дивовижне видовище — двоє мишенят їдуть верхи на черепасі!

Минав час. Мишенята зміцніли, підросли й надумали втекти. Я не знаю, як вони домовилися з Клавою, але план вони склали пречудовий. Клава впритул підповзла до скла акваріума, одне мишеня стало задніми лапками на її панцир, а передніми обіперлося на скло. Друге мишеня розганялося, заскакувало Клаві на спину, потім на спинку свого брата й стрибало вгору, намагаючись вистрибнути з акваріума.

Це була явна змова черепахи і двох мишенят, тому що вони повторювали цю спробу кілька разів! Як змогли ці тварини зрозуміти одне одного? Як змогли мишенята пояснити Клаві, що від неї потрібно? І як Клава погодилася допомогти їм? Для мене це й досі загадка. Мене захоплює в цих мишенятах прагнення до волі, захоплює їхня винахідливість. Поведінка Клави також викликає повагу. Ця незворушна, байдужа й лінива черепаха, виявляється, може здійснити й шляхетний учинок.

Ми відпустили мишенят на волю, а Клава ще довго жила в нас, доки ми не подарували її своїм знайомим, які мріяли мати черепаху.

Часто ми недооцінюємо здібності тварин. Іноді мені хочеться сказати людям: навіть миші змогли домовитися з черепахою, а ви... Усе сперечаєтесь і сперечаєтесь. А потрібно — лише підставити вчасно іншому плече, щоб на нього можна було спертися.

Обмін чи омана?

У тебе вдома є хом'ячок? А може, у когось із твоїх друзів або знайомих є ця симпатична тваринка?

Я хочу тобі розповісти про родича наших хом'ячків, який живе в Америці. Його звать флоридський лісовий хом'як-мінйяло. Ти ніколи про такого не чув? У цього маленького звірка не вельми добра репутація.

Справа в тому, що йому дуже подобаються яскраві речі, він просто закоханий у все, що сяє та блищить. І ця любов настільки сильна, що він просто не може пройти повз дрібничку, яка припала йому до серця. Улучивши момент, він тягне її до свого житла, нехай то буде монетка, іграшка, пуста консервна бляшанка. Одного разу два таких грабіжники поцупили канделябр із запаленими свічками. Але найхарактерніша риса хом'яка-мінйяла — він не хоче уславитися як злодій. І тому на місці позиченої речі він обов'язково залишає натомість камінець, лозинку, пір'їнку чи кісточку. І з чистим сумлінням квапливо тягне здобич собі додому — адже

він не вкрав, а поміняв. Щоправда, без згоди господаря, проте це дрібниці...

Ну хіба не смішно виглядає цей хитрий злодюжка? Його обман настільки очевидний, що не знаєш, що й казати. Та дії хом'яка-мінйла нагадують мені вчинки людей. Дуже часто ми прагнемо виправдати наш гріх і намагаємося або змінити його назву, або вигадуємо причину, аби виправдатися перед людьми, прагнучи виглядати кращими, ніж ми є насправді.

Часто це виглядає так: ти побився, але в тебе є виправдання — «він перший почав». Або ти розказала своїй однокласниці щось погане й думаєш: «Але вона сама така пліткарка». А може, ти приховав двійку від мами — «навіщо їй хвилюватися»? Усе це дуже схоже на ті камінці, лозинки, кісточки, що їх лишає хом'як-мінйло на місці, де він «вчиняє гріх».

Хом'як-мінйло поцупив блискучу чайну ложку, залишив замість неї камінець — і спокійно побіг далі у своїх справах. За кілька хвилин він уже й не пам'ятає про свою надзвичайну «знахідку» та про вчинений допіру злочин. А чому ти не можеш ніяк заспокоїтися, навіть коли знайшов переконливе виправдання для свого поганого вчинку? Вся справа в тому, що ти — людина. І на відміну від тварин ти маєш совість, яка нагадує тобі про вчинений гріх. Бог дав її тобі, аби ти міг відрізнити правду від омани, гарне від поганого. Бог не хоче, щоб ти обманював людей, самого себе і свого Творця. Іноді буває дуже тяжко зізнатися собі в тому, що ти неправий, і хочеться виправдати свій гріх. Але пам'ятай: тобі не допоможуть ані «камінці», ані «лозинки» твоїх виправдань. Твоя совість не дасть тобі спокою, доки ти не зізнаєшся перед собою та перед Богом у своїх гріхах. Попроси у Господа пробачення за все погане, що ти на-

коїв у своєму житті, і Він пробачить тобі всі твої гріхи. Він очистить тебе й допоможе завжди пам'ятати, що обман є обман, а гріх завжди буде гріхом, як його не називай, як не виправдовуй.

У Батька на руках

Хлопчик намагався піднятися високим кам'янистим схилом. Він знав, що там, нагорі, стоїть дім, де тепло, де є світло, їжа. Там затишно й безпечно. Там на нього чекає батько. Хлопчик дуже шкодував, що не послухався тата й утік так далеко від дому.

Він дерся вгору, падав. Його ноги й руки були подряпані. Хлопчик змерз, втомився й нарешті зрозумів, що ніколи не зможе видертися на цю гору. Він заплакав і у відчаї почав кликати батька.

Батько почув голос сина, спустився униз, узяв хлопчика на руки й почав підійматися на гору. Хлопчик зігрівся, заспокоївся, а потім спитав у батька:

— Ти пробачив мені, що я пішов сам, без тебе?

— Так, пробачив, — відповів батько.

— Я ніколи більше не піду від тебе. Ми завжди будемо разом. Я завжди буду хорошим.

Батько підіймався кам'янистим схилом усе вище і вище.

Хлопчик поглянув на темні навислі скелі, і йому знову стало страшно:

— Я боюся.

— Я міцно тримаю тебе, — відповів батько.

— А ти не впустиш мене? — запитав син.

— Ніколи!

— А тобі не важко?

— Ні.

— Я хочу допомогти тобі нести мене, — сказав хлопчик.

— Спробуй, — відповів батько.

— Я буду казати тобі, куди йти.

— Але я сам знаю дорогу.

— Я буду підстрибувати в такт до твоїх кроків, — запропонував син.

— Цим ти мені будеш більше заважати, ніж допомагати, — заперечив батько.

— Я буду перебирати ногами, ніби я також іду, — сказав хлопчик.

— Така допомога схожа, скоріше, на обман.

— Опуст мене на землю, я піду сам.

Батько поставив сина на ноги, проте хлопчик одразу ж послизнувся й ледь не впав. Батько встиг підхопити його:

— Ти не здолаєш цей схил.

— Але що я можу зробити, щоб тобі було легше нести мене?

— Подумай, — тихо промовив батько.

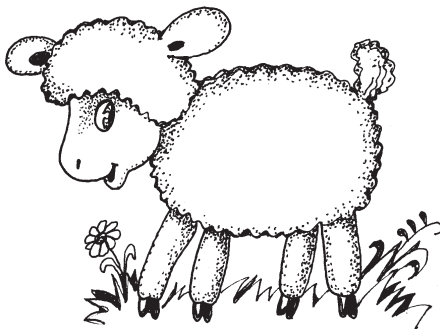
— Я не знаю, — заплакав хлопчик.

Батько, з сином на руках, продовжував підійматися угору. Хлопчик подивився в очі батькові й промовив:

— Я так тебе люблю!

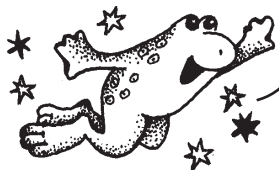
— Дякую, це та допомога, якої я потребую.

Ісус зробив усе задля того, аби ми були щасливі. Якщо ти прийняв Його у своє серце, Він обов'язково доведе тебе до тих світлих осель, де ти навіки будеш із Ним. Ми нічого не можемо додати до того, що зробив для нас Ісус Христос. Ми можемо тільки дякувати Йому та любити Його.

Післямова

Ти прочитав усю книжку? Поздоровляю! Але ти, мабуть, думаєш: «Дивно, чому ця книжка має таку непідходящу назву? Адже в ній нічогосінько не написано про жаб». Так, у ній йдеться про котів, собак, гусениць, метеликів та хом'ячків. А про жаб — ані слова!

Я поясню тобі, чому я дала цій книжці таку назву — «Чому не літають жаби?»

З дитинства я дуже люблю тварин. Мені подобались і малесенькі мурашки, і великі товсті бегемоти, і смугасті поросята, горобці, пави... Я полюбляла розглядати квіти й траву, я була у захваті й донині захоплююсь цим чудовим світом, що оточує нас.

Кожна рослина, кожна тварина — це надзвичайне чудо Боже. Придивись до цих дивовижних створінь нашого Творця. Мудрість Божа — у кожному з них. Усі тварини та рослини створені з Божої волі такими, які вони є. І кожне Своє творіння Він наділив певним місцем у всесвіті. Він поселив жабу на

болоті й не дав їй крил — от чому жаби не літають. Творець пречудово створив їх.

Ти колись бачив жаб'ячу ікру? Мені дуже пощастило, я бачила — неподалік від мого дому, де я жила в дитинстві, було чудове болото. Навесні, коли танув сніг, у прозорих струмках талої води плавали грона жаб'ячої ікри. У кожній ікринці, схожій на скляну намистинку, можна було побачити малесенького чорного пуголовка. Було видно, як він ворухиться всередині та з кожним днем стає дедалі більшим. Настає мить, коли пуголовок покидає свою ікринку й приєднується до родини братиків і сестричок. Тисячі новонароджених пуголовків заповнюють болото.

Узагалі, пуголовок виглядає доволі смішно — він складається із симпатичної круглої голови з великими очима та хвоста. І коли пуголовок росте, він робить це не так, як інші тварини. Він не просто збільшується за розміром, в нього між головою та хвостом з'являється частина, якої бракувало, — тулуб. Спочатку в нього виростають задні лапки, потім передні. Настає час, і хвостик зникає без сліду. І от уже справжнє маленьке жабенятко урочисто вилізає на поверхню. Воно вже вміє дихати під водою та на суші. І тепер воно має прожити на своїм ріднім болоті все своє жаб'яче життя.

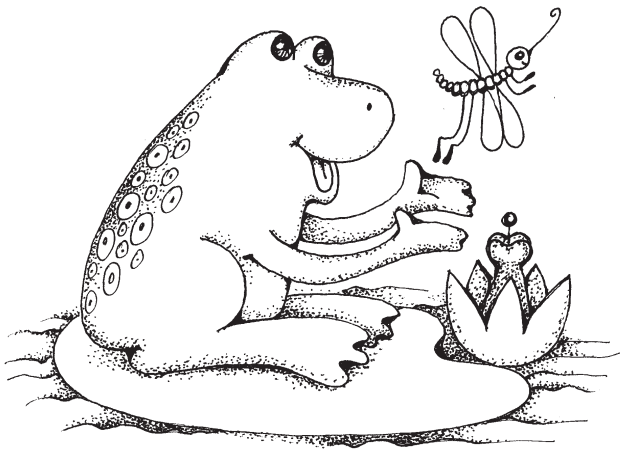
У жабеняти не виростуть крила, і воно ніколи не навчиться літати. Бог створив жабу саме такою — зеленою болотною співачкою. Комуś може здаватися, що спів жаби поступається співові солов'я. Але прислухайся, як задумливо та старанно квакають жабки у літніх сутінках. Місце солов'я — серед квітучої черемхи, а місце жаби — серед латаття.

Бог із Своєї щирості дав нам таке розмаїття Свого творіння! І в кожній живій істоті — літає вона, повзає чи стрибає — ми бачимо мудрість Творця. Усе Його творіння своїм співом,

або красою польоту, або незвичним виглядом, або дивовижними здібностями прославляє й вихваляє Бога.

І ми славимо Бога у своїх серцях за те, що Він подарував нам цей дивовижний світ і Свою нескінченну любов та Батьківську опіку.

Все, що дихає, — хай Господа хвалить!

ЗМІСТ

Розділ 1. Мій друг Вітя.	3
Я дивно утворений	4
Чарівне яблуко	7
Помідорне дерево	12
Він — мій!	17
Кеша	22
Прийма	26
Прізвисько	30
Розділ 2. Уроки на грядці.	33
Чиє ти відображення?	34
Лист без адреси	37
Черепашка з ковчегу	40
Мрії під капустиним листочком	49
Кавун, який був дуже старанним	55
Прощай, мухоморе!	61
Перемога над тінню	67
Валіза Айболита	71
Послання з чорного ящика	76
Як Равлик був Павликом	81
Не бійся Чорного Розбишаки	87
Розділ 3. А в мене знову запитання	91
Хто поїде на «рипучому коліні»?	92
Відпочиньмо у тіні гірчиці	95
Що росте на сикоморі?	97
Плече друга	99
Обмін чи омана?	102
У Батька на руках	105
Післямова	108

Олена Мікула
Чому не літають жаби?
Оповідання для дітей

Директор *П. Давидюк*
Редактор *В. Новомирова*
Коректор *Л. Арановська*
Верстка *Р. Салія*
Малюнки автора

Свідоцтво про державну реєстрацію
№ 1 074 107 0004 023994,
видане Шевченківською районною в м. Києві
державною адміністрацією 13.10.2009.

Вид. № 02.386. Підписано до друку 07.02.2017.
Формат 84x108/32.
Гарнітура: BrushType, MyriadPro.
Друк офсетний. Ум. друк. арк. 5,88.
Наклад 7 000 екз. Замовлення № 00691384.

УМТ «Світло на Сході»,
вул. Хорольська, 30, м. Київ, 02090, Україна.

Надруковано в типографії CPI books GmbH,
Eberhard-Finckh-Straße 61, 89075 Ulm, Germany.